

เอกสารประกอบการเรียน

ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD

1

เล่มที่

ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

นางสาวรัตนพร ประทุม

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนพังแดงวิทยาสรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

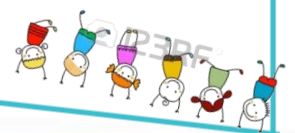
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุขเอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชา ประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการเสนอเนื้อหา ในสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรธนบุรี มีเนื้อหามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียน เน้นการเรียนรู้ที่แบบองค์รวมบน พื้นฐานของการบูรณาการแนวคิดทางการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาการคิด พัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนมีทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มนี้เป็น เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา มีกิจกรรมเสนอแนะ และคำถามที่เน้นผู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตาม สภาพจริง โดยนักเรียนจะต้องศึกษาอย่างเป็นระบบและทำกิจกรรมเป็นขั้นตอนด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งจะ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีต่อไป ผู้สอนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึก ประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนหรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็น พื้นฐานในการศึกษาเรื่องอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

รัตนาพร ประทุม

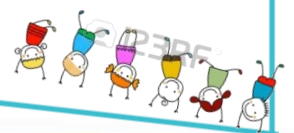

เรื่อง

หน้า

คำชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้.....	
คำแนะนำสำหรับครู.....	
คำแนะนำสำหรับนักเรียน.....	
เกณฑ์การผ่านการประเมิน.....	
เวลาในการในการศึกษาและปฏิบัติกิจกรรม	
สาระสำคัญ	
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด.....	
จุดประสงค์การเรียนรู้	
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	
แบบทดสอบก่อนเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....	
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....	
ใบความรู้.....	
ใบความรู้ที่ 1 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 1.1 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 1.2 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 1.3 การก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 1.4 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี.....	
กิจกรรมที่ 1.5 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี.....	
กิจกรรมที่ 1.6 อยุธยากรุงเก่า.....	
ใบความรู้ที่ 2 สถาปัตยกรรมศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาจักรอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 2.2 แผนที่อาณาจักรอยุธยา.....	
กิจกรรมที่ 2.3 อยุธยากรุงเก่า.....	

เรื่อง

หน้า

ใบความรู้ที่ 3 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 3.1 ทศพิธราชธรรมของกษัตริย์.....

กิจกรรมที่ 3.2 พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 3.3 กษัตริย์กรุงเก่า.....

กิจกรรมที่ 3.4 พระเจ้าอยู่หัวองค์กับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา.....

ใบความรู้ที่ 4 การขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 4.1 การขยายอาณาจักร.....

กิจกรรมที่ 4.2 อาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 4.3 การขยายอาณาเขต.....

แบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

การวัดและประเมินผลแบบทดสอบก่อนเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

การวัดและประเมินผลของใบกิจกรรมเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

เฉลยใบกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1.1 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 1.2 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 1.3 การก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 1.4.1 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี.....

กิจกรรมที่ 1.4.2 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี.....

กิจกรรมที่ 1.5 อยุธยากรุงเก่า.....

กิจกรรมที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 2.2 แผนที่อาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 2.3 อยุธยากรุงเก่า.....

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

เรื่อง

หน้า

กิจกรรมที่ 3.1 ทศพิธราชธรรมของกษัตริย์.....

กิจกรรมที่ 3.2 พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 3.3 กษัตริย์กรุงเก่า.....

กิจกรรมที่ 3.4 พระเจ้าอยู่หัวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา.....

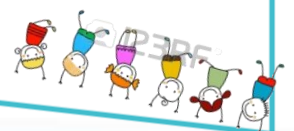
กิจกรรมที่ 4.1 การขยายอาณาจักร.....

กิจกรรมที่ 4.2 อาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา.....

กิจกรรมที่ 4.3 การขยายอาณาเขต.....

การวัดและประเมินผลแบบทดสอบหลังเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนเล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา.....

คำชี้แจงเกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียนรู้

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา รายละเอียดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนเรียน ก่อนการศึกษาใบความรู้ที่ 1-4 และทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ดังนี้

1. นักเรียนอ่านหรือฟังคำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะให้เข้าใจ
2. นักเรียนศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเนื้อสาระ นักเรียนศึกษาเนื้อหาสาระโดยละเอียดที่ละเรื่องตามลำดับ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ใบความรู้ที่ 1 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ใบความรู้ที่ 2 สภาพภูมิศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา

ใบความรู้ที่ 3 ลำดับพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา

ใบความรู้ที่ 4 การขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม โดยมีวิธีปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มตามคำชี้แจงในใบกิจกรรม ดังนี้

3.1 การปฏิบัติกิจกรรม เป็นรายบุคคลโดย ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมและค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

กิจกรรมที่ 1.1 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา

กิจกรรมที่ 1.2 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 1.3 อยุธยากรุงเก่า

กิจกรรมที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาจักรอยุธยา

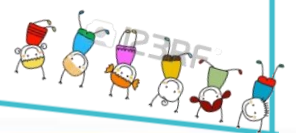
กิจกรรมที่ 2.2 แผนที่อาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 2.3 อยุธยากรุงเก่า

กิจกรรมที่ 3.1 ทศพิธราชธรรมของกษัตริย์

กิจกรรมที่ 3.2 พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรอยุธยา.

กิจกรรมที่ 3.3 กษัตริย์กรุงเก่า

กิจกรรมที่ 4.1 การขยายอาณาจักร

กิจกรรมที่ 4.2 อาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 4.3 การขยายอาณาเขต

3.2 การปฏิบัติกิจกรรมในใบกิจกรรม เป็นกลุ่ม โดยการ เลือกประธาน รองประธาน

กรรมการ และให้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบความรู้หลังเรียน เพื่อทดสอบพัฒนาการความรู้เป็นรายบุคคลหลังการศึกษา ใบความรู้ที่ 1-4 และทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

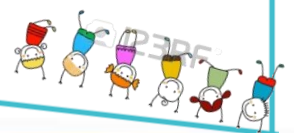

คำชี้แจงสำหรับครู

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ครูเตรียมและศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยาก่อนที่จะให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม
2. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา
3. ครูชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยาให้นักเรียนทราบก่อนลงมือปฏิบัติ
4. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด
5. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ในเอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยาแล้วปฏิบัติตามกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนและเกิดความรู้ความเข้าใจถูกต้อง
6. ตระหนักอยู่เสมอว่าในการทำกิจกรรมควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การตรวจแบบฝึกด้วยตนเอง การเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อน
7. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังเรียนมากน้อยเพียงใด
8. ครูสังเกตพฤติกรรม สมรรถนะหลักของนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วบันทึกผล ตลอดจนการบันทึกคะแนนการเปรียบเทียบพัฒนาการของตนเอง
9. ครูตรวจผลงานนักเรียนและแบบทดสอบ บันทึกผลลงในใบเก็บคะแนน
10. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบและชมเชยนักเรียนพร้อมให้คำปรึกษา

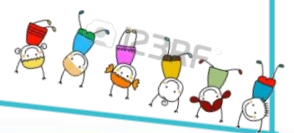

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดร่ำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา โดยนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่แจ้งไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการใช้เอกสารประกอบการเรียน ดังต่อไปนี้

1. **ไม่ควร**ขีด/เขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ลงในเอกสารประกอบการเรียน
2. นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง **ห้าม** เปิดดูคำตอบก่อน
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเอกสารประกอบการเรียน “ชุดร่ำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที เพื่อประเมินพื้นฐานของนักเรียน พร้อมทั้งบันทึกคะแนนที่ได้
4. ให้ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนที่อยู่ในใบความรู้ เรียงตามลำดับไปที่ละรอบ ไม่ควร ศึกษาข้ามกรอบ เนื่องจากได้มีการกำหนดบทเรียนไว้เรียง ตามลำดับเนื้อหาและความยาก-ง่ายไว้
5. เมื่อศึกษาจบในแต่ละ ใบความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามท้ายกรอบลงในกระดาษหรือสมุดตามคำชี้แจงที่กำหนดไว้
6. นักเรียนสามารถตรวจคำตอบในหน้าถัดไป หากคำตอบของนักเรียน ไม่ตรงกับเฉลย ให้นักเรียนกลับไปศึกษาเนื้อหาในกรอบความรู้เดิมอีกครั้ง จน เข้าใจเนื้อหาและคำตอบได้ถูกต้อง โดยไม่ต้องแก้ไขคำตอบเดิม ศึกษาเช่นนี้ไป จนครบทุกกรอบและตอบคำถามทุกคำถาม
7. เอกสารประกอบการเรียน “ชุดร่ำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี” รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที เพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง
8. ตรวจคำตอบ แบบทดสอบก่อนเรียน/แบบฝึกกิจกรรม/แบบทดสอบหลังเรียน จากเฉลยในภาคผนวก
9. สรุปผลคะแนนที่ได้ลงในกระดาษคำตอบเพื่อทราบผลการเรียนและผลการพัฒนา
10. นำชุดการสอนและใบกิจกรรมทุกชิ้นส่งครูหลังเสร็จการศึกษาโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนทุกครั้ง และให้นักเรียนใช้เวลาในการศึกษาให้เหมาะสมและตรงต่อเวลา

เกณฑ์การผ่านการประเมิน

1. นักเรียนต้องได้คะแนนประเมินหลังเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. ถ้าได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 80 ให้กลับไปทบทวนความรู้เพิ่มเติม จนกว่าจะได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
3. นักเรียนต้องได้คะแนนกิจกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ใช้เวลาในการศึกษาและปฏิบัติกิจกรรม

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา เล่มนี้ใช้เวลาในการศึกษาและ
ปฏิบัติกิจกรรม 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จะทำให้ผล การศึกษามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรี อยุธยา เป็นเมืองหลวง ใน พ.ศ. 1893 ด้วยเหตุผลทางด้านทำเล ที่ตั้ง และมีปัจจัยที่ เหมาะสม ทำให้ อาณาจักรอยุธยามีความเข้มแข็งทางการเมือง เศรษฐกิจ และ ศิลปวัฒนธรรม อาณาจักรอยุธยาได้ ขยายอำนาจ ไปยังอาณาจักรข้างเคียงอย่าง ต่อเนื่อง สร้างความยิ่งใหญ่ให้แก่อาณาจักรอยุธยา อาณาจักรอยุธยาเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ทำให้ดำรง ความเป็นราชธานียาวนานถึง ๔๑๗ ปี และยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา

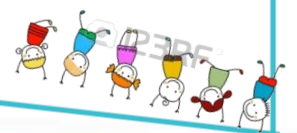
สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ม.2/3 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็น รากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

ม.2/4 อภิปรายความสำคัญของพระพุทธ -ศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือกับ การพัฒนา ชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม

และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย
และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

ม.2/3 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษา
ไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ม.2/2 วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัย
ปัจจุบัน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจ
หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้า
และบริการ

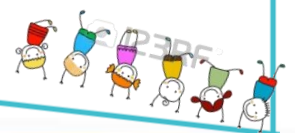
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก
ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ม.2/1 วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่างๆ

ม.2/2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

ม.2/3 ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญา
ดังกล่าวต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (K-Knowledge)

- 1.1 สามารถอธิบายพัฒนาการ การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา ได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์
- 1.2 สรุปร่องราวก่อนการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาได้
- 1.3 เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่มีต่อกันจนเป็นผลให้เกิดลักษณะเฉพาะของสมัยอยุธยา

1.4 เข้าใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา ประวัติศาสตร์ของไทย ในสมัยอยุธยา

1.5 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาได้

2. ด้านทักษะ/กระบวนการ (P-Process)

- 2.1 เกิดทักษะการคิดและประยุกต์ใช้
- 2.2 ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2.3 สรุบทบทเรียนได้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม (A-Attitude)

- 3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงเวลา
- 3.2 มีความกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - 2.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2 ทักษะการสรุปลงความเห็น
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 4.1 กระบวนการทำงานกลุ่ม
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - 5.1 กระบวนการสืบค้น

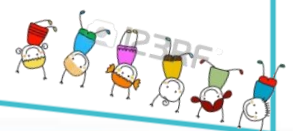

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

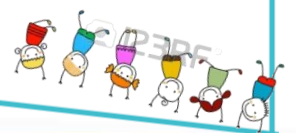
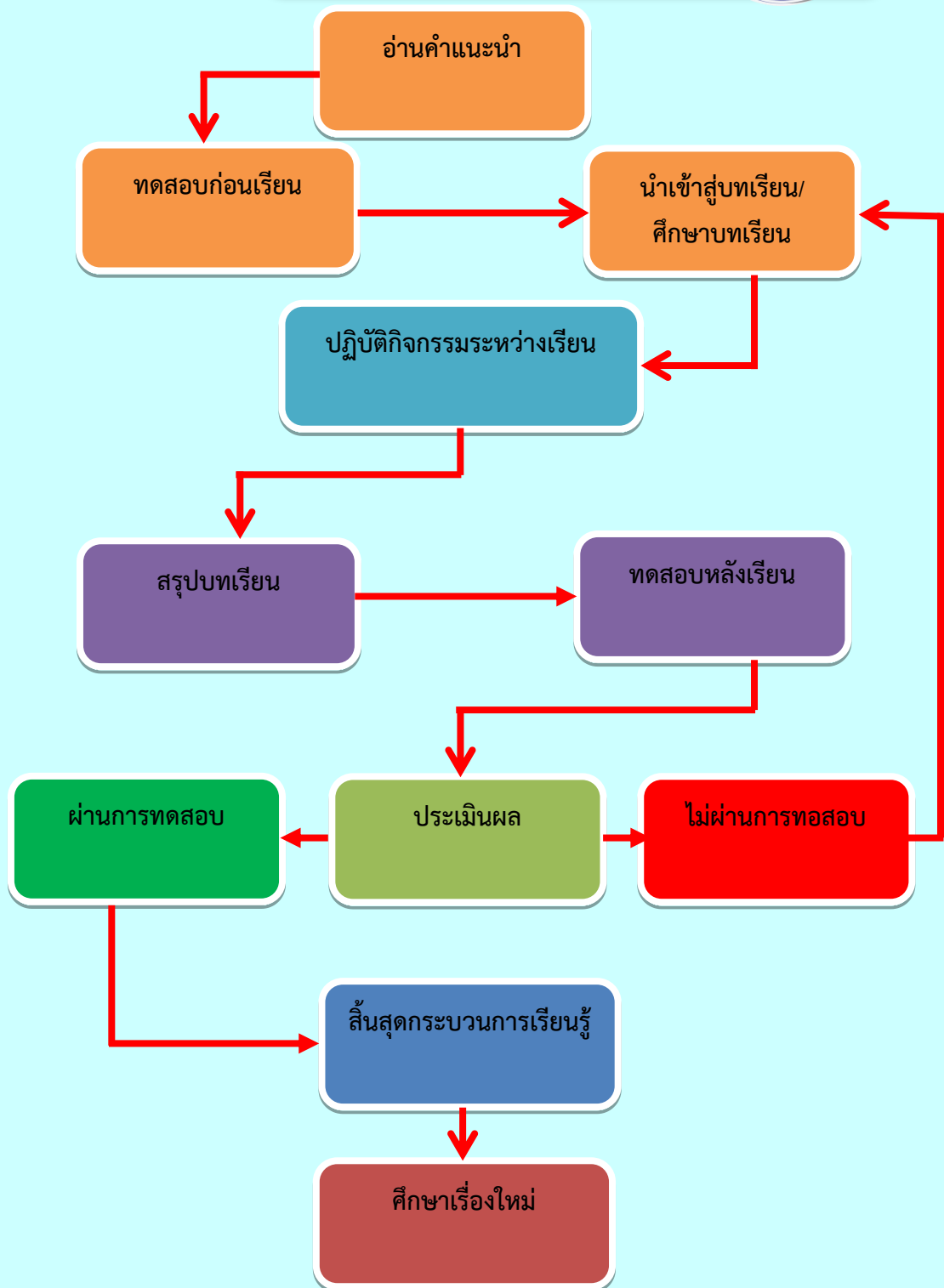
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นในการทำงาน
5. รักความเป็นไทย
5. มีจิตสาธารณะ

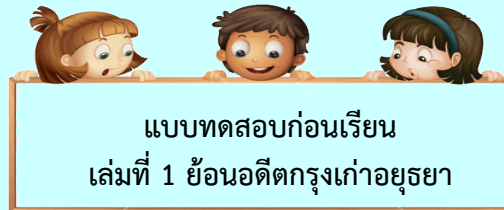
ไปทำแบบทดสอบก่อนเรียน
กันก่อนดีกว่าครับเด็กๆ

ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน
เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ
2. กำหนดเวลาทำแบบทดสอบ 10 นาที
3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

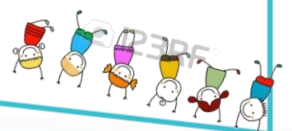
-
1. ข้อใดมิใช่สาเหตุที่พระเจ้าอู่ทองทรงเลือกกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี
 - ก. มีปราการธรรมชาติอยู่แล้ว
 - ข. สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์
 - ค. มีป้อมปราการที่สร้างขึ้นพร้อมอยู่แล้ว
 - ง. มีที่ตั้งชุมชนเป็นเมืองอยู่แล้ว
 2. สภาพชุมชนแถบกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างก่อนการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา มีลักษณะสอดคล้องกับข้อใด
 - ก. เป็นที่ตั้งของอาณาจักรขอม
 - ข. เป็นกลุ่มชนใต้อำนาจขอม
 - ค. อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดเล็ก
 - ง. เป็นชนเผ่าอิสระอยู่ร่วมกันหลายเผ่า
 3. ก่อนการสถาปนาเป็นอาณาจักรอยุธยา ดินแดนแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของแคว้นหรืออาณาจักรใดมาก่อน
 - ก. ศรีวิชัย - เจนละ
 - ข. ทวารวดี - เชียงแสน
 - ค. ล้านนา - หริภุญชัย
 - ง. สุวรรณภูมิ- ละโว้
 4. กรุงศรีอยุธยาเหมาะสำหรับการเป็นเมืองหลวงอย่างไร
 - ก. อยู่ใกล้ทะเล
 - ข. เป็นที่ราบอุดมสมบูรณ์
 - ค. มีแม่น้ำสามสายล้อมรอบ
 - ง. มีภูเขากั้นเขตแดนทางตะวันตก

5. เหตุใด การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา จึงไม่ถูกต้องด้านจากอาณาจักรสุโขทัย
 - ก. กษัตริย์อยุธยาเป็นเชื้อพระวงศ์ของสุโขทัย
 - ข. เห็นว่าเป็นคนไทยเหมือนกัน
 - ค. อยุธยายอมส่งบรรณาการให้
 - ง. สุโขทัยกำลังอ่อนแอ
6. จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ทำให้เราทราบว่ามีการอพยพของกลุ่มประชากรอยู่เสมอ นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดประชากรจากดินแดนต่าง ๆ จึงอพยพมาอยู่ในดินแดนอยุธยากันมาก
 - ก. ภูมุนชาติอื่นรุกราน
 - ข. เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์
 - ค. มีการรบพุ่งแย่งชิงอำนาจกันอยู่เสมอ
 - ง. เพราะถูกขับไล่มาจากดินแดนใกล้เคียง
7. อิทธิพลในข้อใดที่เปลี่ยนแปลงฐานะของกษัตริย์จากคนธรรมดาเป็นสมมติเทพ
 - ก. อิทธิพลมาจากพวกรมอญ และพม่า
 - ข. เพื่อความสะดวกในการปกครองประเทศ
 - ค. สืบทอดวิวัฒนาการของสถาบันกษัตริย์สมัยสุโขทัย
 - ง. ขนบธรรมเนียมของกัมพูชาและศาสนาพราหมณ์
8. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุของการแย่งราชสมบัติของกษัตริย์ในสมัยอยุธยา
 - ก. ประชาชนให้การสนับสนุนต่อขุนนาง
 - ข. ความอ่อนแอของกษัตริย์บางพระองค์
 - ค. การแสวงหาอำนาจและบารมีของเจ้านาย
 - ง. การใช้พระราชอำนาจของกษัตริย์มากเกินไป
9. การแย่งชิงราชบัลลังก์กันบ่อย ๆ ในสมัยอยุธยาก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรในบ้านเมือง
 - ก. ผู้คนล้มตายและหลบหนีเข้าป่ากันมาก
 - ข. เศรษฐกิจและเงินตราหมุนเวียนตลอดเวลา
 - ค. ประชาชนแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่าและฆ่าฟันกัน
 - ง. บันทอนกำลังอำนาจทางทหารและผู้ที่มีความสามารถ
10. ข้อใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีได้สำเร็จ
 - ก. กษัตริย์มีความเด็ดขาด
 - ข. คนไทยมีความสามัคคีกัน
 - ค. อาณาจักรใกล้เคียงเสื่อมอำนาจ
 - ง. ได้รับความช่วยเหลือจากอาณาจักรใกล้เคียง

ทำไมได้ก็ไม่ได้
ไม่ต้องกังวลนะ
เรียนก่อนนะจ๊ะ

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

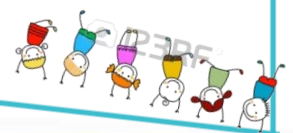
เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
สรุปคะแนน				
คะแนนเต็ม			คะแนนที่ได้	
รวม 10 คะแนน				

เพื่อนๆ ตั้งใจทำแบบทดสอบนะคะ

เอกสารประกอบการเรียน

“ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

เนื้อหา/กิจกรรม
เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

เราไปศึกษาเนื้อหากันเลยค่ะ

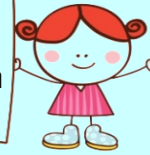

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

ใบความรู้ที่ 1 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ชุมชนไทยก่อนการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาในช่วงที่กรุงศรีอยุธยาอยู่ในช่วงที่กรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานีของไทยนับตั้งแต่ พ .ศ.1893 ถึง พ .ศ.2310 รวมระยะเวลาได้ 417 ปี สมัย อยุธยาเป็นช่วงที่ไทยได้สถาปนาอาณาจักรอยุธยาให้ดำรงอยู่ด้วยความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปะ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ อาณาจักรอยุธยาได้รับเอาอารยธรรมตะวันตกและ ตะวันตกเข้ามาผสมผสานกับอารยธรรมไทย จนกลายเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม มาถึงคนไทยในยุคปัจจุบัน

ก่อนที่จะมีการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาขึ้นมาใน พ .ศ.1893 บริเวณที่เป็น ประเทศไทยปัจจุบัน ได้มีร่องรอยหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง ของชุมชนที่รวมตัวกันตั้งเป็นแว่นแคว้นและอาณาจักรต่าง ๆ มาก่อน ต่อมาเสื่อมโทรมลง หลังจากนั้นก็มี การรวมตัวกันของชุมชนใหม่ และก่อตั้งแว่นแคว้นและอาณาจักรแห่งใหม่ ขึ้นมาแทนที่ ก่อนที่จะมาถึง ยุคของการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาซึ่งดำรงอยู่ได้อย่าง ยั่งยืนถึง 417 ปี

บริเวณที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันก่อนจะถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 19 นั้น เคย เป็นแหล่งชุมชนที่สร้างสรรค์อารยธรรมต่าง ๆ ของมนุษยชาติมาตั้งแต่สมัยก่อน ประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนที่จะมีการก่อตั้งอาณาจักร สุโขทัยใน พ .ศ.1792 เพราะได้มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของอาณาจักรและบรรดาแว่นแคว้นต่าง ๆ มาก่อน เช่น ทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้ เชียงแสน หริภุญชัย เป็นต้น

สำหรับพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนล่าง ก่อนที่จะมีการสถาปนา อาณาจักรอยุธยา ก็มีชุมชนที่รวมตัวกันขึ้นมาก่อนแล้ว และได้พัฒนาความเจริญรุ่งเรือง จนมีฐานะเป็นแว่นแคว้น ที่สำคัญได้แก่แคว้นสุพรรณภูมิ และแคว้นละโว้ ซึ่ง ภายหลังต่อมา ชุมชนทั้ง 2 แห่งได้ถูกผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอยุธยา

การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

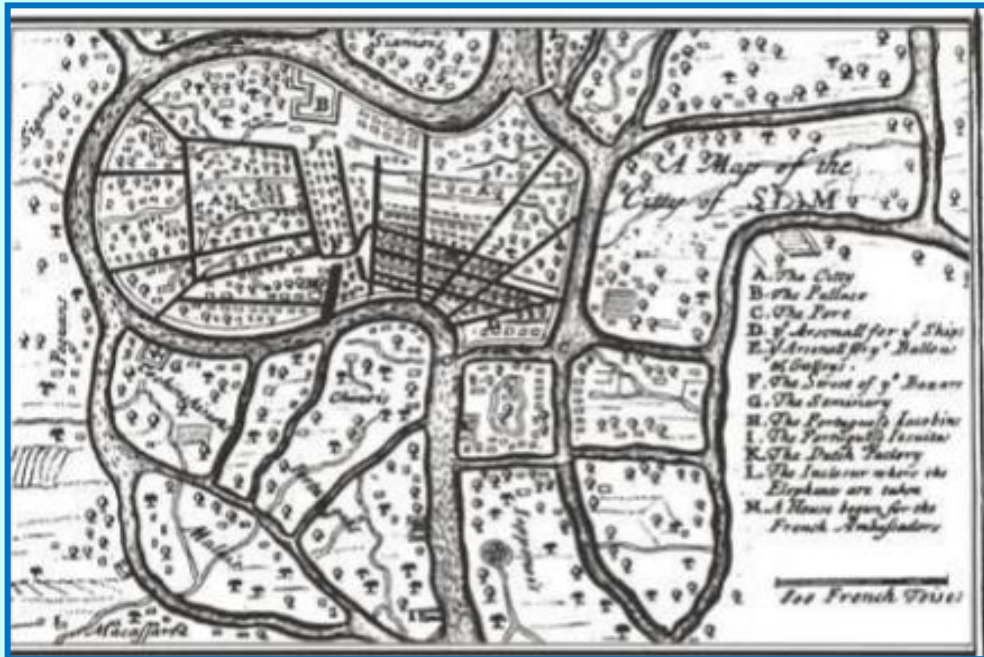
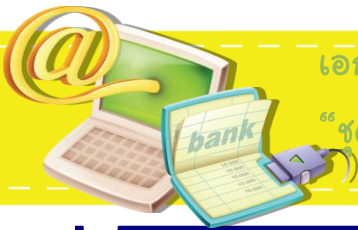

พระเจ้าอู่ทอง ผู้สถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ที่มี : <http://www.3wiki.com/pc/0/39>

ก่อนที่จะมีการสถาปนากรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ.1893 นั้น ชุมชนไทยได้ พัฒนาขึ้นเป็นแคว้นหลายแห่ง และกลายเป็นอาณาจักร เช่น สุโขทัย ล้านนา เป็นต้น สำหรับ อาณาจักรอยุธยาเกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของแคว้นสุพรรณภูมิ (สุพรรณบุรี) และแคว้นละโว้ (ลพบุรี) ซึ่งทั้งสองแคว้นเป็นศูนย์รวมอำนาจทางการเมืองในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยสุพรรณบุรีมีอำนาจทางซีกตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีเมืองเก่าหลายเมืองรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มเดียวกัน เช่น เมืองนครชัยศรี (นครปฐมเดิม) เมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรี และอาจมีอิทธิพลลงไปถึงตอนใต้บริเวณเมืองนครศรีธรรมราช ส่วนเมืองลพบุรีมีอำนาจทางซีกตะวันออกของ แม่น้ำเจ้าพระยา ในการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีใน พ.ศ.1893 ของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ซึ่งเป็นพระนามภายหลังได้กระทำพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว ปรากฏหลักฐานว่ากรุงศรีอยุธยาตั้งขึ้นในเมืองเก่าเดิมที่มีชื่อว่า อโยธยา ซึ่งมีมาก่อน และเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ระหว่างเมืองสุพรรณบุรีกับเมืองลพบุรี

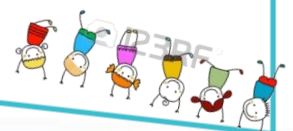

แผนที่กรุงศรีอยุธยาซึ่ง วิศวกรชาวฝรั่งเศสได้สำรวจและเขียนขึ้น
ใน พ.ศ. 2230 ช่วงปลายสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่มา :
http://school.obec.go.th/watsripracha/library/mapay/ha_rai_map.jpg

แผนที่เมืองอยุธยา
ที่มา : <http://1.bp.blogspot.com>

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) เป็นผู้ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็น ราชธานี เมื่อ พ.ศ. 1893 ซึ่งไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่า พระองค์สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ใด และมีถิ่นกำเนิดเดิมมาจากที่ใด มีข้อสันนิษฐานในเรื่องดังกล่าว 3 ประการ ดังนี้

1. มีถิ่นกำเนิดเดิมมาจากเมืองอู่ทอง แคว้น สุพรรณภูมิ เมื่อประมาณ พ.ศ. 1890 เมืองอู่ทองซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่ง แม่น้ำจะระเข้สามพัน ประสบภัยธรรมชาติ ลำน้ำจะระเข้ สามพันตื้นเขิน ขาดแคลนน้ำ จึงเกิดโรคระบาด (โรคห่าหรืออหิวาตกโรค) มีผู้คนล้มตาย เป็นจำนวนมาก พระเจ้าอู่ทองจึงทรงทิ้งเมืองอพยพผู้คนข้ามฟากแม่น้ำมา ตั้งเมืองใหม่ที่ บริเวณตำบลหนองโสน (บึงพระราม) ใช้เวลาสร้างเมืองใหม่ 3 ปี และสถาปนาขึ้นเป็น กรุงศรีอยุธยา ราชธานีแห่งใหม่ ใน พ.ศ.1893
2. มีถิ่นกำเนิดเดิมมาจากเมืองอโยธยา บริเวณปากแม่น้ำลพบุรี ซึ่งเป็นเมือง หลวงของแคว้นละโว้ โดยพระเจ้าอู่ทองทรงอพยพไพร่พลทิ้งเมืองอโยธยา หนีภัย อหิวาตกโรคระบาด มาสร้างเมืองใหม่เช่นกัน
3. มีฐานะเป็นพระราชโอรสของแคว้นละโว้ พระราชบิดาของพระเจ้าอู่ทอง เป็นกษัตริย์แห่งแคว้นละโว้ และมอบหมายให้พระเจ้าอู่ทองไปครองเมืองเพชรบุรี ใน ฐานะเมืองลูกหลวง ครั้นเมื่อพระราชบิดาสวรรคต พระเจ้าอู่ทอง จึงเสด็จกลับมา ครองราชสมบัติในแคว้นละโว้ และต่อมาได้ย้ายมาตั้งราชธานีแห่งใหม่ที่กรุงศรีอยุธยา

อาณาจักรอยุธยา

ที่มา : <http://btgsf1.com/weblog/img/url/btgsf1.com/album/files/jpg>.

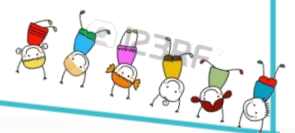
การถือกำเนิดของอาณาจักรอยุธยา ใน พ.ศ. 1893 เป็นช่วงที่อาณาจักรสุโขทัย ซึ่งเป็นอาณาจักรของคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งทางตอนบนของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มเสื่อมอำนาจลง ตรงกับรัชกาลพระมหาธรรมราชาลิไทยแห่งกรุงสุโขทัย ในขณะที่ดินแดนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างก็ยังคงมีแคว้นของคนไทยตั้งบ้านเมืองมั่นคงเป็นปึกแผ่นอยู่ ก่อนแล้ว ได้แก่ ลพบุรี และสุพรรณบุรี ซึ่งต่อมาถูกรวมให้เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร กรุงศรีอยุธยาจนในที่สุดปัจจัยที่สนับสนุนให้การสถาปนากรุงศรีอยุธยาประสบความสำเร็จ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงขนานนามราชธานีว่า “กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา” ตั้งอยู่ บริเวณหนองโสน หรือบึงพระ ราม และโปรดให้ขุดคูบริเวณทางมุมเมืองทางด้าน ตะวันออก เรียกว่า คูขื่อหน้า (คูขุด) กลายเป็นเกาะมีแม่น้ำ ซึ่งมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

สมเด็จพระรามาธิบดี ที่ 1 ทรงเลือกทำเลที่ตั้งกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากมีปัจจัย สนับสนุนดังต่อไปนี้

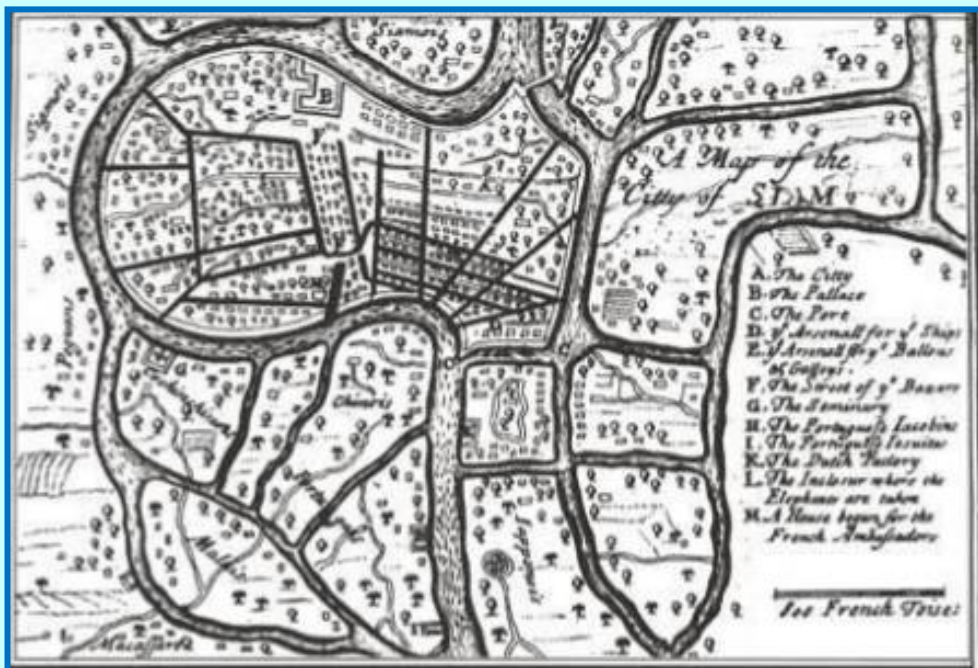
1. ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ กรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง มีแม่น้ำ 3 สาย ไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก มีผืนแผ่นดินที่ กว้างใหญ่อุดมสมบูรณ์ด้วย ปุ๋ย แร่ธาตุและน้ำตามธรรมชาติ เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะข้าว และมีสัตว์น้ำนานาพันธุ์ สำหรับใช้เป็นอาหาร จึงเหมาะแก่การสร้างบ้านเรือนอาศัยบริเวณนี้
2. เป็นศูนย์กลางการคมนาคม กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนเกาะที่มี แม่น้ำ 3 สายล้อมรอบ ทำให้กลายเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำ สามารถติดต่อ ค้าขายกับหัวเมืองทางภาคเหนือ และ บริเวณหัวเมืองลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ สะดวก อีกทั้งกรุงศรีอยุธยายังตั้งอยู่ไม่ไกลจากทะเล เรือเดินทะเลสามารถแล่นเข้ามา ค้าขายกับอยุธยาได้ ส่งผลให้อยุธยากลายเป็นอาณาจักรที่เป็นศูนย์กลาง การคมนาคม ค้าขาย ซึ่งทำรายได้และความมั่งคั่งแก่ราชอาณาจักร
3. ความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ กรุงศรีอยุธยามีสภาพเป็นเกาะมีแม่น้ำและลำ คลองล้อมรอบ จึงเป็นแนวป้องกันการบุกรุกของข้าศึกได้ เนื่องจากกองทัพข้าศึกโจมตี ลำบาก โดยต้องยกทัพข้ามแม่น้ำ และเมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วมฝั่งนอกพระนคร ทำให้

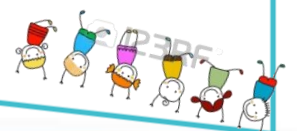

ข้าศึกไม่สามารถตั้งทัพต่อไปได้ ต้องยกทัพกลับ สภาพภูมิศาสตร์จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่งที่ทำให้กรุงศรีอยุธยารักษาอำนาจได้ยาวนานถึง 417 ปี

4. ช่องว่างทางการเมือง ในช่วงเวลาที่พระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้น เป็นเวลาที่อาณาจักรสุโขทัยและขอม ซึ่งเรืองอำนาจอยู่ก่อนได้ เสื่อมอำนาจลง ทำให้กรุงศรีอยุธยาสามารถขยายอาณาเขตสร้างความมั่นคงแก่ราชอาณาจักรได้ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญที่สร้างเสริมให้พระเจ้าอู่ทองทรง สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของอาณาจักรใหม่ได้สำเร็จ พร้อมทั้งวางรากฐาน การเมือง การปกครองและเศรษฐกิจในสมัยต่อมา

แผนที่กรุงศรีอยุธยาซึ่งวิศวกรชาวฝรั่งเศสได้สำรวจและเขียนขึ้น
ใน พ.ศ. 2230 ช่วงปลายสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่มา :
http://school.obec.go.th/watsripracha/library/mapay/ha_rai_map.jpg

กิจกรรมที่ 1.1 การสถาปนารุงศรีอยุธยา

1. ผู้สถาปนาอาณาจักรอยุธยา คือใคร

ตอบ.....
.....
.....
.....

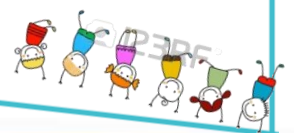
2. อาณาจักรอยุธยามีทำเลที่ตั้งเหมาะสม อย่างไร

ตอบ.....
.....
.....
.....

3. อาณาจักรและแคว้นใดที่อยู่ก่อนการสถาปนา อาณาจักรอยุธยา

ตอบ.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเข้ากลุ่มและร่วมกันวิเคราะห์ความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาลงในแผนภาพ

ผลที่เกิด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลที่เกิด

.....

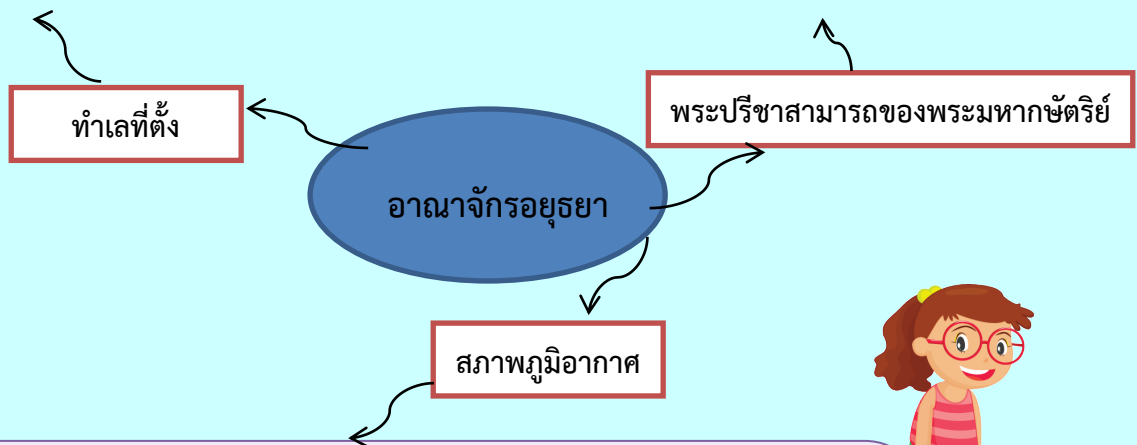
.....

.....

.....

.....

.....

ผลที่เกิด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 1.3 การก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจงให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ชัดเจน

1. รัชสมัยพระองค์แรกของกรุงศรีอยุธยาทรงพระนามว่า

ตอบ.....

2. กรุงศรีอยุธยาสถาปนาขึ้นในปี พ.ศ.

ตอบ.....

3. กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยได้ยาวนานถึง.....ปี

4. กรุงศรีอยุธยามีแม่น้ำล้อมรอบได้แก่

ตอบ.....

5. นามของราชธานีใหม่ คือ

ตอบ.....

6. การที่กรุงศรีอยุธยามีแม่น้ำไหลผ่านทำให้เกิดประโยชน์ คือ

ตอบ.....

7. เพราะเหตุใดประชากรจึงอพยพจากหัวเมืองต่าง ๆ เข้ามาอาศัยบริเวณกรุงศรีอยุธยา
จำนวนมาก

ตอบ.....

8. หากข้าศึกยกทัพมารุกรานกรุงศรีอยุธยาจะประสบปัญหาอย่างไรบ้าง

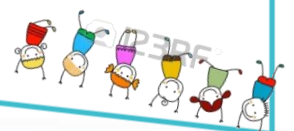
ตอบ.....

9. เพราะเหตุใด คนไทยจึงนิยมสร้างบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ

ตอบ.....

10. เพราะเหตุใดอยุธยาจึงเป็นเมืองที่มั่งคั่งร่ำรวย

ตอบ.....

กิจกรรมที่ 1.4 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ตั้ง

Handwriting practice area with horizontal dashed lines.

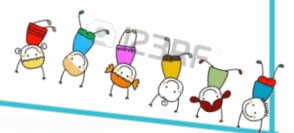
Handwriting practice area with horizontal dashed lines.

กิจกรรมที่ 1.5 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

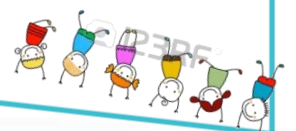
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพความคิด แสดงปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 1.6 อยุธยากรุงเก่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ใบความรู้ที่ 2 สถาปัตยกรรมของอยุธยา

ที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยา

กรุงศรีอยุธยามีที่ตั้งที่เหมาะสมเนื่องจากมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านถึง 3 สาย ได้แก่

แม่น้ำลพบุรี ไหลจากทางทิศเหนืออ้อมไปทางทิศตะวันตก

แม่น้ำป่าสัก ไหลผ่านจากทิศตะวันออก

แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลจากทิศตะวันตกอ้อมไปทางทิศใต้

แม่น้ำทั้ง 3 สายนี้ ไหลมาบรรจบกันล้อมรอบราชธานี ทำให้กรุงศรีอยุธยามีลักษณะ

เป็นเกาะที่มีพื้นฐานคล้ายเรือสำเภา คนทั่วไปจึงเรียกอยุธยาว่า “เกาะเมือง” อยุธยามีทำเลทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเป็นราชธานี ดังนี้

1. เป็นที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก

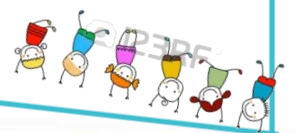
2. สะดวกแก่การคมนาคม เพราะตั้งอยู่ในเส้นทางค้าขาย ติดต่อกับหัวเมืองอื่น ๆ รวมทั้งสามารถติดต่อค้าขายกับต่างประเทศทางทะเลได้สะดวก เพราะตั้งอยู่ตรงที่แม่น้ำใหญ่หลายสายไหลมาบรรจบกัน รวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลออกอ่าวไทย เรือเดินทะเลสามารถแล่นจากปากแม่น้ำเข้ามาทอดสมอได้ถึงหน้าเมือง ทำให้กรุงศรีอยุธยา เป็นชุมชนทางการค้าขายที่สำคัญ

3. มีความเหมาะสมด้านยุทธศาสตร์ กล่าวคือ เมื่อมีข้าศึกยกทัพมาตี ข้าศึกจะสามารถตั้งค่ายล้อมเมืองได้ถึงฤดูแล้งเท่านั้น เพราะเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก น้ำจะหลากท่วมขังบริเวณรอบตัวเมือง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการที่ข้าศึกจะยกทัพเข้าโจมตีและทำให้ขาดแคลนเสบียงอาหาร ข้าศึกจึงต้องถอยทัพกลับไป

สภาพทำเลที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยาที่มีความเหมาะสมดังกล่าว ทำให้กรุงศรีอยุธยา เป็นนครราชธานีอันยิ่งใหญ่ของชาติไทยมายาวนานตลอด 417 ปี (พ.ศ.1893-2310) และมีพัฒนาการทาง

ประวัติศาสตร์อย่างเห็นได้ชัด ทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม

ด้วยเหตุที่ปัจจัยสภาพทางภูมิศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยยาวนานถึง 417 ปี เพื่อให้เข้าใจสภาพภูมิศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยาจึงแยกสภาพภูมิศาสตร์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

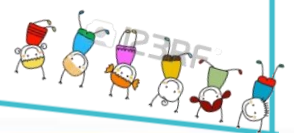

1. เกาะเมืองพระนคร เป็นศูนย์กลางการปกครอง ศูนย์กลางการค้า เป็นที่ประทับของ พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ เจ้านาย ขุนนาง และข้าราชการทั้งหลาย ตั้งอยู่บนเกาะขนาดเล็กบริเวณ หนองโสน ล้อมรอบด้วยแม่น้ำสำคัญ 3 สาย คือ เจ้าพระยา ป่าสัก และลพบุรี ลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบไปทั่วทุกทิศ มีการสร้างกำแพงล้อมรอบเลาะไปตามแม่น้ำ

ป้อมเพชร ป้อมสำคัญป้อมหนึ่งในแนวกำแพงเมืองกรุงศรีอยุธยา
ที่ยังคงหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน

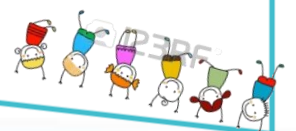
ที่มา : www.thailandsworld.com/sites/thailandsworld_com/images/central_thailand%252FAyutthaya_ph

และ www.holidaythai.com

ในช่วงเวลาแรก ลักษณะของเกาะเมืองมีสภาพเป็นแหลม มีแม่น้ำล้อมรอบสามด้าน คือ ด้านเหนือ ได้แก่ แม่น้ำลพบุรี กับด้านใต้ และด้านตะวันตก คือ แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลล้อมรอบ ส่วนด้านตะวันออกได้มีการขุดคูชักน้ำจากแม่น้ำลพบุรี ไปยังแม่น้ำเจ้าพระยา เรียกว่า คูขื่อน้ำ ต่อมาคูนี้ถูกน้ำเซาะตลิ่งพัง ขยายလာจนกลายเป็นแม่น้ำป่าสัก

แผนผังกรุงศรีอยุธยาแสดงแม่น้ำและสถานที่สำคัญ

ในปลายพุทธศตวรรษที่ 20-21

ที่มา : หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.2 (43 : 2544)

ตัวเมืองกรุงศรีอยุธยายังจำกัดในบริเวณแคบ ๆ พระราชวังในช่วงระยะเวลาแรก นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานกันว่า น้ำจะอยู่ในบริเวณวัดพระศรีสรรเพชญ์ ใกล้ ๆ กับบริเวณบึงพระราม โดยสร้างด้วยไม้ วัดที่เป็นศูนย์กลางของพระนคร ได้แก่ วัดมหาธาตุ ซึ่งมีความสำคัญในฐานะวัดที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และพระพุทธรูปต่าง ๆ

ต่อมาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระองค์ได้ทรงขยายเขตพระราชวังไปทางทิศเหนือจนจรดแม่น้ำลพบุรี แล้วสร้างพระราชวังในเขตนี้ พร้อมกับยกพระราชวังเดิมให้เป็นวัด นามว่าวัดพระศรีสรรเพชญ์ ในพุทธศตวรรษที่ 21-23 ชาวตะวันตกได้เดินทางเข้ามาในกรุงศรีอยุธยาเป็นจำนวนมาก บางท่านได้บันทึกให้เห็นถึงสภาพภายในเกาะเมืองอยุธยา ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ภายในพระนครมีโบสถ์ วิหาร วัดวาอาราม สร้างขึ้นติด ๆ กัน มีประชากรอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่นภายในกำแพงเมือง มีถนนตัดผ่าน เป็นถนนดิน ปูอิฐตะแคง กว้างประมาณ 12 เมตร เป็นถนน 2 สาย คือ ถนนขวาง ซึ่งตัดจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก และถนนริ ซึ่งตัดจากทิศเหนือไปทิศใต้ นอกจากนี้ ภายในเขตพระนครอยุธยายังเต็มไปด้วยลำคลองน้อย ซึ่งขอยออกจากคลองใหญ่อีกมาก เพื่อการระบายน้ำและการคมนาคม คลองจึงเป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญของชายเมืองอยุธยา สำหรับการเดินทางไปในเมือง จอดเทียบท่าพระราชวัง ตาหนักสำคัญ ตลาดย่านการค้า หรือถนนใหญ่ ๆ บ้านเรือนของชาวเมืองอยุธยามักปลูกอยู่ริมน้ำหรือปลูกในแพที่จอดริมสองฝั่งคลองและแม่น้ำ

บริเวณที่ตั้งท่าเรือนานาชาติ ตั้งอยู่ในบริเวณด้านใต้ของเกาะเมือง แถบวัดพนัญเชิงและบริเวณป้อมเพชรมีอยู่ช่อเรือทะเลบริเวณท้ายเกาะเมือง ซึ่งเป็นแหล่งจอดเรือสินค้าสำคัญ

พระนครศรีอยุธยาเป็นนครที่โอฬาร อันเต็มไปด้วยโบสถ์ วิหาร จำนวนมากกว่า 300 แห่ง ก่อสร้างด้วยศิลปกรรมไทยอย่างวิจิตรงดงาม โบสถ์วิหารเหล่านี้มีทั้งพระปรารักษ์ เจดีย์ รูปปั้นและรูปหล่ออย่างมากมาย ใช้ทองฉาบอยู่ภายนอกสีเหลืองอร่ามไปทั่ว กรุงศรีอยุธยามีการวางผังเมืองอย่างเป็นระเบียบ ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม จึงเป็นพื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น กรุงศรีอยุธยาเต็มไปด้วยตลาดที่มีสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสินค้าฟุ่มเฟือย ทั้งที่ผลิตขึ้นภายในอาณาจักรและนำมาจากนานาประเทศ

ร่องรอยของอาณาจักรอยุธยาที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ที่มา : <http://www.arayanewspaper.com>

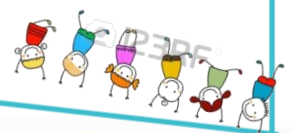
ร่องรอยของอาณาจักรอยุธยาที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ที่มา : <http://www.arayanewspaper.com>

<http://www.fotorelax.com>

2. บริเวณรอบเกาะเมือง พื้นที่บริเวณรอบนอกตัวเกาะเมืองกรุงศรีอยุธยา เป็นบริเวณที่ราบลุ่ม ซึ่งเป็นท้องทุ่งกว้างขวางตามริมแม่น้ำ และลำคลองนอกเมือง โดยมีวัดและชุมชนตั้งกระจายรอบพระนคร ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านทิศใต้เป็นที่ตั้งของชุมชนชาวต่างชาติและคลังสินค้า ซึ่งพระมหากษัตริย์พระราชทานที่ดินให้ชาวต่างชาติไว้ทำมาหากิน เช่น หมู่บ้านชาวโปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ ญี่ปุ่น เป็นต้น

บริเวณห่างจากแม่น้ำรอบเกาะเมืองออกไปมีแม่น้ำลำคลองกระจายตัวอย่างทั่วไป แสดงให้เห็นการใช้แม่น้ำลำคลองในการคมนาคม บริเวณรอบนอกมีชุมชนใหญ่น้อย และวัดอยู่ทั่วไปตามแนวริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง พื้นที่ถัดเลยจากบริเวณชุมชนริมคลองเป็นท้องทุ่งนาที่มีบริเวณกว้างขวาง

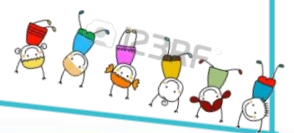
การที่ชุมชนใช้เส้นทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก ทำให้แต่ละบ้านมีเรือไว้ใช้ บางครอบครัวอาศัยบนเรือนแพที่จอดตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ส่วนบ้านเรือนบนบกส่วนใหญ่เป็นเรือนที่สร้างด้วยไม้ไผ่ ยกพื้นสูงเพื่อให้พ้นจากระดับน้ำท่วมและมีเรือสำหรับการคมนาคม

ด้วยเหตุที่บริเวณรอบนอกกรุงศรีอยุธยาเป็นท้องทุ่งอันกว้างขวาง และมีแม่น้ำลำคลองมากมาย ทำให้กรุงศรีอยุธยามีสภาพเป็นเกาะมีแม่น้ำและทุ่งนาตั้งอยู่ล้อมรอบ พอถึงฤดูน้ำหลากของทุกปีจะมีน้ำท่วมบริเวณรอบนอกเกาะเมือง อยุธยาจึงใช้สภาพทางธรรมชาติดังกล่าวในการดำเนินแผนยุทธศาสตร์ในการตั้งรับข้าศึก โดยเฉพาะศึกสงครามกับพม่า นอกจากนี้บริเวณนี้ยังเป็นแหล่งกิจกรรมที่สำคัญของอยุธยาด้วย

บ้านชาวสยาม ในสมัยอยุธยา

ที่มา : <http://www.samsenwit.ac.th>

และ หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.2 (43 : 2544)

กิจกรรม ที่ 2.1 ที่ตั้งอาณาจักร อยุธยา

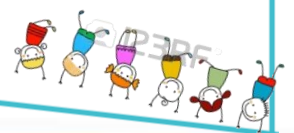
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

กิจกรรมที่ 2.2 แผนที่อาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพแผนที่แสดงแม่น้ำและสถานที่สำคัญ ของกรุงศรีอยุธยา
ในปลายพุทธศตวรรษที่ 20-21

เอกสารประกอบการเรียน

“ชุดร่ำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

กิจกรรมที่ 2.3 อยุธยากรุงเก่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

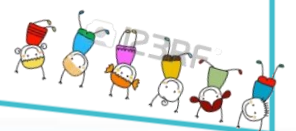
ใบความรู้ที่ 3 พระมหากษัตริย์แห่งอาณาจักรอยุธยา

ที่มาของภาพ www.personinhistory.exteen.com

ภาพพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1
(พระเจ้าอู่ทอง)

รายนามพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ที่ปกครองกรุงศรีอยุธยา

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ได้บันทึกว่าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงย้ายจากเวียงเหล็กข้ามฟากแม่น้ำเจ้าพระยามาตั้งเมืองใหม่ เหตุผลของการย้ายเมืองในครั้งนี้ สันนิษฐานว่าที่ตั้งของอยุธยาซึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่มีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคม และมีความปลอดภัย การที่อยุธยามีที่ตั้งซึ่งเหมาะสม ทำให้สามารถพัฒนาจากเมืองขนาดเล็ก เป็นอาณาจักรที่มีอำนาจกว้างขวางในเวลาต่อมา

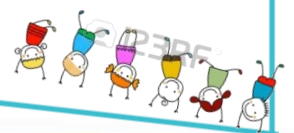

ภายหลังจากที่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีแล้ว ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นราชวงศ์อู่ทองใน พ.ศ.1893 กรุงศรีอยุธยามีนามเต็มว่า “กรุงเทพมหานครวร ทราวดีศรีอยุธยา มหาดิลกพ นพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์” กรุงศรีอยุธยาได้ดำรงความเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรชาวไทยมาตลอดระยะเวลา 417 ปี ได้มีพระมหากษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมา 5 ราชวงศ์ รวมทั้งสิ้น 33 พระองค์

สถาบันพระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาได้รับการเคารพยกย่องเป็นสมมติเทพ จึงมีอำนาจและความยิ่งใหญ่เหนือมนุษย์ เป็นสถาบันที่มีความสูงส่ง ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นหลักในการปกครอง ภาระหน้าที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การป้องกันและขยายอาณาจักร การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร และการบำรุงพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

แม้ว่าพระมหากษัตริย์อยุธยาจะอยู่ในฐานะสมมติเทพ ดังจะเห็นได้จากที่ประทับซึ่งเป็นพระราชวังที่งดงาม มีระเบียบพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น พิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา พิธีราชาภิเษก การใช้คำราชาศัพท์และกฎมนเฑียรบาล แต่ขณะเดียวกันพระมหากษัตริย์มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของราษฎร และทรงยึดมั่นในหลักธรรมพระพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรม ตามแนวทางที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จึงทำให้พระมหากษัตริย์อยุธยาทรงใช้อำนาจโดยมีหลักธรรมกำกับ

ทศพิธราชธรรม เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครอง มี 10 ประการ คือ การให้ ความประพฤติดี การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความทรงเดช ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความไม่คลาถธรรม ดังนั้น พระมหากษัตริย์อยุธยาจึงทรงมีส่วนสร้างเสริมความเจริญและความเป็นปึกแผ่นให้กับบ้านเมืองอย่างต่อเนื่อง

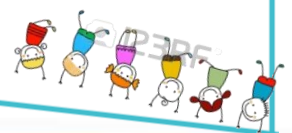

พระมหากษัตริย์อยุธยามี 33 พระองค์ จากราชวงศ์ต่าง ๆ 5 ราชวงศ์ ดังนี้

พระมหากษัตริย์อยุธยา พ.ศ.1893-2310

ยุค	ราชวงศ์	พระนาม	ปีครองราชย์
อยุธยาตอนต้น พ.ศ.1893-1952	ราชวงศ์ลพบุรี	1. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)	พ.ศ.1893-1912
		2. สมเด็จพระรามศวร (ครั้งที่ 1)	พ.ศ.1912-1913
		1. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)	พ.ศ.1893-1912
		2. สมเด็จพระรามศวร (ครั้งที่ 1)	พ.ศ.1912-1913
	ราชวงศ์ สุพรรณภูมิ	3. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพ่อบ้าง)	พ.ศ.1913-1931 พ.ศ.1931-1931
		3. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพ่อบ้าง)	พ.ศ.1913-1931 พ.ศ.1931-1931
อยุธยา ตอนกลาง พ.ศ. 1952- 2112	ราชวงศ์สุพรรณภูมิ	6. สมเด็จพระอินทราชา (สมเด็จพระนครินทราธิราช,เจ้านครอินทร์)	พ.ศ. 1952-1967
		7. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา)	พ.ศ. 1967-1991
		8. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	พ.ศ. 1991-2031
		9. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 3	พ.ศ. 2031-2034
		10. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2	พ.ศ. 2034-2072
		11. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4 (หน่อพุทธางกูรหรือพระอาทิตย์วงศ์)	พ.ศ. 2072-2076
		12. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2	พ.ศ. 2076-2077
		13. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	พ.ศ. 2077-2089
		14. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	พ.ศ. 2089-2091
		15. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	พ.ศ. 2091-2111
		16. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	พ.ศ. 2111-2112
		17. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	
		18. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	
		19. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	
		20. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	
		21. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	
		22. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4	

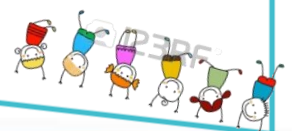
พระมหากษัตริย์อยุธยา พ.ศ.1893-2310 (ต่อ)

ยุค	ราชวงศ์	พระนาม	ปีครองราชย์
อยุธยาตอนปลาย พ.ศ. 112- 2130	ราชวงศ์ สุโขทัย	17. สมเด็จพระมหาธรรมราชา	พ.ศ. 2112-2133
		18. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	พ.ศ. 2133-2148
		19. สมเด็จพระเอกาทศรถ	พ.ศ. 2148-2163
		20. สมเด็จพระศรีเสาวภาคย์	พ.ศ. 2163-2163
		21. สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม	พ.ศ. 2163-2173
		22. สมเด็จพระเชษฐาธิราช	พ.ศ. 2171-2173
		23. สมเด็จพระอาทิตยวงศ์	พ.ศ. 2173-2173
	ราชวงศ์ปราสาท ทอง	24. สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง	พ.ศ. 2173-2198
		25. สมเด็จพระเจ้าฟ้าไชย	พ.ศ. 2198-2199
		26. สมเด็จพระสุธรรมราชา	พ.ศ. 2199-2199
		27. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	พ.ศ. 2199-2231
	ราชวงศ์ บ้านพลูหลวง	28. สมเด็จพระเพทราชา	พ.ศ. 2231-2245
		29. สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 (พระเจ้าเสือ)	พ.ศ. 2245-2252
		30. สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 (พระเจ้าท้ายสระ)	พ.ศ. 2252-2275
		31. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ	พ.ศ. 2275-2301
		32. สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร (ขุนหลวงหาวัด)	พ.ศ. 2301-2310
		33. สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ)	

ที่มา : รายพระนามพระมหากษัตริย์อยุธยา จากกรมชาระประวัติศาสตร์ไทย

(2515) ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ :

ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, หน้า 1-2.

กิจกรรมที่ 3.1 ทศพิธราชธรรมของกษัตริย์

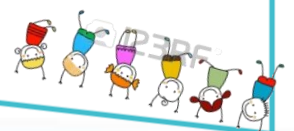
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

กิจกรรมที่ 3.2 พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพความคิด เพื่อแสดงราชวงศ์และรายนามของ
พระมหากษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 3.3 กษัตริย์กรุงเก่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอักษรที่อยู่หน้าชื่อของราชวงศ์ไปใส่ในช่องว่าง ให้ตรงกับชื่อของพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาให้ถูกต้อง

1. สมเด็จพระรามาธิบดีราช
2. สมเด็จพระเจ้าอู่หมพร
3. สมเด็จพระศรีสุธรรมราชา
4. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
5. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4 (หน่อพุทธางกูร)
6. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
7. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
8. สมเด็จพระราเมศวร
9. สมเด็จพระยอดฟ้า หรือพระแก้วฟ้า
10. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

กิจกรรมที่ 3.4 พระเจ้าอยู่หัวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ชัดเจน

1. พระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานีขึ้น เมื่อใด

ตอบ.....

2. เพราะเหตุใดพระเจ้าอู่ทองจึงเลือกตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ตอบ.....

3. กรุงศรีอยุธยาประกอบด้วยแม่น้ำล้อมรอบได้แก่แม่น้ำใดบ้าง

ตอบ.....

4. เหตุผลที่ทำให้อยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้าคืออะไร

ตอบ.....

5. ในสมัยพระเจ้าอู่ทอง พระองค์ได้เจริญสัมพันธไมตรีกับชาติใดบ้าง

ตอบ.....

6. สงครามครั้งแรกของกรุงศรีอยุธยา คือ

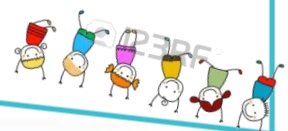
ตอบ.....

7. ชาติที่อยุธยาทำสงครามเพื่อขยายอาณาเขต คือ

ตอบ.....

8. พระเจ้าอู่ทองทรงมีพระนามอีกพระนามว่า

ตอบ.....

ใบความรู้ที่ 4 การขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา

ภายหลังการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา พยายามสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นให้แก่อาณาจักร โดยการแผ่ขยายอำนาจไปยังดินแดนอาณาจักรใกล้เคียง ในช่วงระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงพุทธศตวรรษที่ 21 อยุธยาได้กลายเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้อยุธยาขยายอำนาจมี 2 ประการ ได้แก่

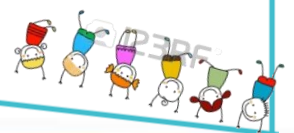
1. **ด้านเศรษฐกิจ** อยุธยาขยายอำนาจไปดินแดนใกล้เคียงเพื่อต้องการสินค้าประเภทของป่า เนื่องจากเป็นสินค้าที่ตลาดต่างประเทศต้องการ รวมทั้งต้องการ กวาดต้อนกำลังพล และโภคทรัพย์อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่งของอยุธยา
2. **ด้านการเมือง** แนวคิดเรื่องจักรพรรดิราช หมายถึง ราชชาติที่ยิ่งใหญ่เหนือราชาทั้งปวง ซึ่งอยุธยาได้รับแนวคิดนี้มาจากเขมร เนื่องจากดินแดนบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเคยตกอยู่ใต้อิทธิพลอำนาจและวัฒนธรรมเขมรมาก่อน แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการก่อตั้งและขยายอาณาเขตของอาณาจักรต่าง ๆ ในดินแดนแถบนี้ เมื่ออยุธยาก่อสร้างอาณาจักรจนมั่นคงแล้ว จึงขยายอำนาจไปยังดินแดนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง จากหลักฐานพระราชพงศาวดารและหลักฐานอื่น ๆ เช่น ศิลปจารึก พบว่าอยุธยาได้ขยายอำนาจครอบคลุมดินแดนต่าง ๆ เช่น

ทิศเหนือ

1. **อาณาจักรสุโขทัย** อยุธยาต้องการรวบรวมอาณาจักรทางภาคเหนือด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยสินค้าของป่า และเพื่อควบคุมดินแดนของอาณาจักรสุโขทัย อยุธยาได้ขยายอำนาจสู่อาณาจักรสุโขทัยด้วยวิธีดังนี้

1.1 การใช้กำลังทหาร เป็นยุทธวิธีแรกที่อยุธยาใช้กับสุโขทัย เริ่มตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ทรงยกทัพไปถึงเมืองพิษณุโลก (สองแคว) แต่ทรงคืนให้ภายหลัง ต่อมาสมัยสมเด็จพระบรมราชาที่ 1 (ขุนหลวงพองั่ว) ทรงยกทัพ ไปตีเมืองสุโขทัยหลายครั้ง จนทำให้สุโขทัยตกเป็นเมืองประเทศราชของอยุธยา ในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 2 นานถึง 10 ปี

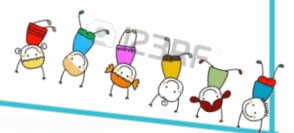
1.2 การยุ่งเกี่ยวในกิจการภายใน สมัยสมเด็จพระอินทราชา (เจ้านครินทร์) เสด็จไปประทับการจลาจล แย่งชิงอำนาจระหว่างพระยาบาลเมืองกับพระยาราม หลังจากพระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสยลือไทย) แห่งสุโขทัยสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระอินทราชาจึงได้ทรงสถาปนาพระยาบาลเมืองเป็นพระมหาธรรมราชาที่ 4 ครองเมืองพิษณุโลก และให้พระยารามครองกรุงสุโขทัยในฐานะประเทศราชของอยุธยา

1.3 สร้างความสัมพันธ์ทางเครือญาติ สมเด็จพระอินทราชาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าสามพระยา พระโอรสของพระองค์ อภิเษกสมรสกับพระราชธิดาของพระมหาธรรมราชาที่ 2 ทำให้ทั้งสองอาณาจักร มีความสัมพันธ์แนบแน่น ทั้งสองพระองค์มีพระโอรส คือ พระรามศวร (สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ)

เมื่อพระมหาธรรมราชาที่ 4 เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ.1981 ทางอยุธยาไม่ได้แต่งตั้งให้ผู้ใดเป็น กษัตริย์สุโขทัยอีก ในช่วงสมัยนี้พระยาอริชัยเรือง เจ้านายในราชวงศ์ สุโขทัยได้ยอมอ่อนน้อมต่อ อาณาจักรล้านนา และให้กองทัพล้านนายกทัพมาโจมตีพิษณุโลก พระบรมไตรโลกนาถต้องเสด็จไป ประทับที่เมืองพิษณุโลก เพื่อบัญชาการสงครามและควบคุมหัวเมืองทางเหนือ สุโขทัยจึงถูกผนวกเข้า เป็นส่วนหนึ่งในพระราชอาณาจักรของอาณาจักรอยุธยาโดยสมบูรณ์ในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 21

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเมืองเขลียงหรือเมืองสวรรคตโลกเดิม
ซึ่งเป็นดินแดนที่มีสงครามแย่งชิงกันระหว่างอยุธยากับล้านนา

ที่มา : <http://1.bp.blogspot.com>

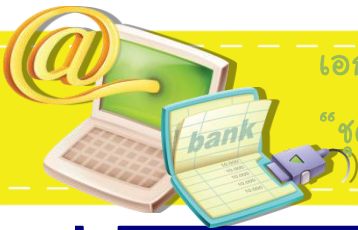
2. **อาณาจักรล้านนา** อยุธยาต้องการส่งสินค้าประเภทของป่าที่มีมากมายในอาณาจักรล้านนา และเป็นการป้องกันอำนาจของอาณาจักรล้านนา ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของการทาสสงครามกัน ในสมัยพระเจ้าติโลกราช (พ.ศ.1985-2030) ล้านนาซึ่งกำลังเรืองอำนาจมาก ได้ส่งกองทัพมาตีหัวเมืองทางเหนือของอยุธยา ทำให้อยุธยากับล้านนาทาสสงครามกันหลายครั้งต่อเนื่องกัน การทาสสงครามระหว่างอยุธยากับล้านนายุติลงโดยการเจรจาเป็นไมตรีสงบศึก ล้านนายอมรับอำนาจของอยุธยาครั้งแรกในสมัยพระไชยราชาธิราช พ.ศ.2088 เนื่องจากเกิดความวุ่นวายภายในของล้านนา เมื่อพม่าเรืองอำนาจในพุทธศตวรรษที่ 22 จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 24 ล้านนาได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่าเป็นเวลา 200 ปี

ทิศตะวันออก อาณาจักรเขมร การที่อยุธยาแผ่อำนาจสู่เขมรน้ำจะมาจากปัจจัยด้านแนวคิดเรื่องเขมรเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรมในดินแดนแถบนี้มาก่อน การมีอำนาจเหนือเขมรเท่ากับเป็นการประกาศอำนาจทางการเมืองของอยุธยาเหนืออาณาจักรอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ดังนั้น ในสมัยอยุธยาตอนต้น อยุธยาจึงส่งกองทัพไปโจมตีเมืองพระนครของอาณาจักรเขมรหลายครั้ง จนกระทั่งเขมรตกเป็นประเทศราชของไทยในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) เมื่อ พ.ศ.1974 อย่างไรก็ตาม เขมรจะตกอยู่ในอำนาจของอยุธยาเฉพาะในช่วงเวลาที่อยุธยาเรืองอำนาจเท่านั้น ยามที่อยุธยาเสื่อมอำนาจ เขมรจะตั้งตนเป็นอิสระและรุกหัวเมืองตะวันออกและหัวเมืองชายฝั่งทะเลของอยุธยา ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาการเมืองแก่อยุธยาเสมอ เช่น ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรทรงติดพันการรบกับพม่า เขมรที่ตั้งเมืองหลวงอยู่ที่เมืองละแวกได้ยกทัพมาโจมตีไทย เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับเขมรจึงเป็นไปในลักษณะนี้ตลอดสมัยอยุธยา

ทิศใต้ แคว้นนครศรีธรรมราชและหัวเมืองมลายู ได้แก่ ปัตตานี ไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และเมืองมะละกา อยุธยาแผ่อำนาจสู่ดินแดนเหล่านี้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ เนื่องจากหัวเมืองดังกล่าวเป็นเมืองท่าค้าขาย เส้นทางผ่านระหว่างอินเดียและจีน ซึ่งเป็นตลาดสินค้าใหญ่ อยุธยาจึงมีความจำเป็นต้องควบคุมหัวเมืองเหล่านี้เพื่อประโยชน์การค้าของราชอาณาจักร โดยอยุธยาสามารถผนวกแคว้นนครศรีธรรมราชเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร ส่วนหัวเมืองมลายูยอมรับอำนาจของอยุธยา แต่มีอิสระในการปกครองตนเอง โดยหัวเมืองมลายูต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกรุงศรีอยุธยา ในการส่งบรรณาการ และส่งกองทัพมาช่วยอยุธยาทาสสงคราม

ทิศตะวันตก หัวเมืองมอญ อยุธยาแผ่ขยายอำนาจควบคุมหัวเมืองมอญ ด้วยเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก เนื่องจากมอญมีเมืองท่าค้าขายที่สำคัญริมอ่าวเบงกอล คือ เมาะตะมะ มะริด ทวาย และตะนาวศรี อยุธยาต้องการเมืองท่าดังกล่าวเพื่อค้าขายกับต่างชาติทางด้านตะวันตก โดยเฉพาะ

อินเดียวกับเปอร์เซีย เมื่อพม่ามีอำนาจก็พยายามเข้าครอบครองหัวเมืองมอญเช่นเดียวกัน จึงเป็นชนวนให้เกิดสงครามระหว่างไทยกับพม่าเป็นครั้งแรก ณ เมืองเชียงกรานในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช พ.ศ.2081 ทำให้เกิดสงครามแย่งชิงความเป็นใหญ่ต่อเนื่องจนถึงสิ้นสมัยอยุธยา โดยส่วนใหญ่หัวเมืองมอญจะตกอยู่ภายใต้อำนาจของพม่า จนกระทั่งถึงปัจจุบัน อาณาจักรอยุธยาได้ขยายดินแดนออกไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมพื้นที่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งตอนบนและตอนล่าง กลายเป็นอาณาจักรของไทยที่เข้มแข็งที่สุด และเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองของคนไทยในสมัยนั้นอย่างแท้จริง มีอาณาเขต ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จดอาณาจักรล้านนา และสุโขทัย ซึ่งเป็นอาณาจักรของคนไทยด้วยกัน ต่อมาสุโขทัยถูกผนวกให้เป็นส่วนหนึ่งของอยุธยา ในขณะที่อาณาจักรล้านนาตกอยู่ใต้อำนาจของกรุงศรีอยุธยาและพม่าสลับกัน

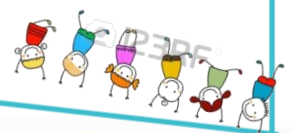
ทิศตะวันออก จดอาณาจักร เขมรหรือขอม ซึ่งบางสมัยต้องตกเป็นประเทศราชของไทย และบางสมัยก็แข็งเมืองเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อไทย

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จดอาณาจักรล้านช้าง ซึ่งเป็นอาณาจักรของชนชาติลาว มีความเข้มแข็งทางการเมืองรองจากอยุธยา และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ทิศตะวันตก อยุธยามีอำนาจครอบครองอาณาจักรมอญ แถบเมืองหงสาวดี เมืองเมาะตะมะ เมืองทวาย เมืองตะนาวศรี และเมืองมะริด แต่ต่อมาก็ต้องสูญเสียให้แก่พม่าในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 21

ทิศใต้ อยุธยามีอำนาจเหนือแคว้นนครศรีธรรมราช และหัวเมืองมลายูบางเมือง เช่น ปัตตานี กลันตัน และไทรบุรี เป็นต้น

สรุปได้ว่า อาณาจักรอยุธยาสามารถขยายอำนาจครอบครองดินแดนต่าง ๆ ทำให้อยุธยา กลายเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากระยะแรกของอยุธยา จนถึงพุทธศตวรรษที่ 21 จนกระทั่งพม่าสามารถรวมอาณาจักรได้ พม่าจึงได้กลายเป็นคู่แข่งของอยุธยา ในการขยายอำนาจเหนือดินแดนอื่น ๆ ซึ่งอยุธยาได้สูญเสียอำนาจแก่พม่าถึง 2 ครั้ง และอาณาจักรอยุธยาล่มสลายใน พ.ศ. 2310

กิจกรรมที่ 4.1 การขยายอาณาจักร

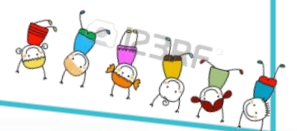
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 4.2 อาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา

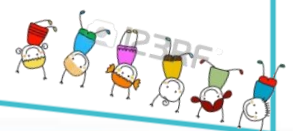
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพแสดงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา

กิจกรรมที่ 4.3 การขยายอาณาเขต

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

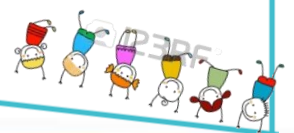

แบบทดสอบหลังเรียน
เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

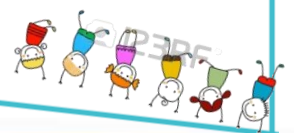
คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ
 2. กำหนดเวลาทำแบบทดสอบ 10 นาที
 3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
1. สภาพชุมชนแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างก่อนการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา มีลักษณะสอดคล้องกับข้อใด
 - ก. เป็นกลุ่มชนได้อำนาจขอม
 - ข. เป็นที่ตั้งของอาณาจักรขอม
 - ค. อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนขนาดเล็ก
 - ง. เป็นชนเผ่าอิสระอยู่ร่วมกันหลายเผ่า
 2. ข้อใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีได้สำเร็จ
 - ก. กษัตริย์มีความเด็ดขาด
 - ข. คนไทยมีความสามัคคีกัน
 - ค. อาณาจักรใกล้เคียงเสื่อมอำนาจ
 - ง. ได้รับความช่วยเหลือจากอาณาจักรใกล้เคียง
 3. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุของการแย่งราชสมบัติของกษัตริย์ในสมัยอยุธยา
 - ก. ประชาชนให้การสนับสนุนต่อขุนนาง
 - ข. ความอ่อนแอของกษัตริย์บางพระองค์
 - ค. การแสวงหาอำนาจและบารมีของเจ้านาย
 - ง. การใช้พระราชอำนาจของกษัตริย์มากเกินไป
 4. เหตุใด การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา จึงไม่ถูกต่อต้านจากอาณาจักรสุโขทัย
 - ก. สุโขทัยกำลังอ่อนแอ
 - ข. เห็นว่าเป็นคนไทยเหมือนกัน
 - ค. อยุธยายอมส่งบรรณาการให้
 - ง. กษัตริย์อยุธยาเป็นเชื้อพระวงศ์ของสุโขทัย
 5. กรุงศรีอยุธยาเหมาะสำหรับการเป็นเมืองหลวงอย่างไร
 - ก. มีภูเขากั้นเขตแดนทางตะวันตก
 - ข. มีแม่น้ำสามสายล้อมรอบ
 - ค. เป็นที่ราบอุดมสมบูรณ์
 - ง. อยู่ใกล้ทะเล

6. การแย่งชิงราชบัลลังก์กันบ่อย ๆ ในสมัยอยุธยาก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรในบ้านเมือง
 - ก. บันทอนกำลังอำนาจทางทหารและผู้ที่มีความสามารถ
 - ข. ประชาชนแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่าและฆ่าฟันกัน
 - ค. เศรษฐกิจและเงินตราหมุนเวียนตลอดเวลา
 - ง. ผู้คนล้มตายและหลบหนีเข้าป่ากันมาก
7. จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ทำให้เราทราบว่ามีการอพยพของกลุ่มประชากรอยู่เสมอ นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดประชากรจากดินแดนต่าง ๆ จึงอพยพมาอยู่ในดินแดนอยุธยากันมาก
 - ก. ถูกชนชาติอื่นรุกราน
 - ข. เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์
 - ค. มีการรบพุ่งแย่งชิงอำนาจกันอยู่เสมอ
 - ง. เพราะถูกขับไล่มาจากดินแดนใกล้เคียง
8. ข้อใดมิใช่สาเหตุที่พระเจ้าอู่ทองทรงเลือกกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี
 - ก. มีปราการธรรมชาติอยู่แล้ว
 - ข. มีที่ตั้งชุมชนเป็นเมืองอยู่แล้ว
 - ค. สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์
 - ง. มีป้อมปราการที่สร้างขึ้นพร้อมอยู่แล้ว
9. อิทธิพลในข้อใดที่เปลี่ยนแปลงฐานะของกษัตริย์จากคนธรรมดาเป็นสมมติเทพ
 - ก. อิทธิพลมาจากพวคมอญ และพม่า
 - ข. เพื่อความสะดวกในการปกครองประเทศ
 - ค. ขนบธรรมเนียมของกัมพูชาและศาสนาพราหมณ์
 - ง. สืบทอดวิวัฒนาการของสถาบันกษัตริย์สมัยสุโขทัย
10. ก่อนการสถาปนาเป็นอาณาจักรอยุธยา ดินแดนแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของแคว้นหรืออาณาจักรใดมาก่อน
 - ก. ศรีวิชัย - เจนละ
 - ข. ทวาราวดี - เชียงแสน
 - ค. ล้านนา - หริภุญชัย
 - ง. สุวรรณภูมิ- ละโว้

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน “ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

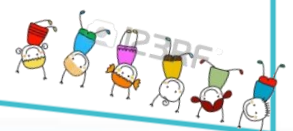
รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
สรุปคะแนน				
คะแนนเต็ม			คะแนนที่ได้	
รวม 10 คะแนน				

บรรณานุกรม

กรมข้าราชการประวัติศาสตร์ไทย. รายพระนามพระมหากษัตริย์อยุธยา. ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา.

กรุงเทพฯ : ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคม
ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2553.

_____. (2553). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร

แห่งประเทศไทย.

จันทนา สุมาตรา. แผนการสอนพร้อมสื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :

โรงเรียนชินโรวทาลัย, 2545.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. อยุธยา ประวัติศาสตร์และการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2548. 273 หน้า.

ไชยวัฒน์ วรเชษฐรวาท. พระราชวังหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา :

เทียนวัฒนาพรินตั้ง, 2548.

ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม วิชา ประวัติศาสตร์ ชั้น ม.2 (ส 32101). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :

อักษรเจริญทัศน์, 2547.

ณรงค์ พ่วงพิศ วุฒิชัย มูลศิลป์. คู่มือครู สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม วิชา ประวัติศาสตร์ ชั้น ม.2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2551.

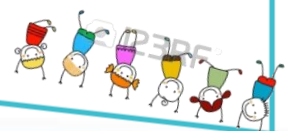
ธิดา สาระยา. นำเที่ยวพระราชวังโบราณกรุงเก่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สิดา, 2541.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 2.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2544.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ประวัติศาสตร์ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,

มปป.

<http://1.bp.blogspot.com>

<http://btgsf1.com/weblog/img/url/btgsf1.com/album/files/jpg>.

http://school.obec.go.th/watsripracha/library/mapay/ha_rai_map.jpg

www.thailandsworld.com/sites/thailandsworld_com/images/

[central_thailand%252FAyutthaya_ph](http://www.thailandsworld.com/sites/thailandsworld_com/images/central_thailand%252FAyutthaya_ph)

<http://www.arayanewspaper.com>

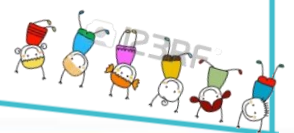
<http://www.fotorelax.com>

www.holidaythai.com

<http://www.samsenwit.ac.th>

<http://www.vcharkarn.com>

<http://www.wiki.com/pc/0/39>

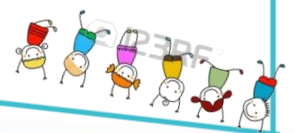

เอกสารประกอบการเรียน

“ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

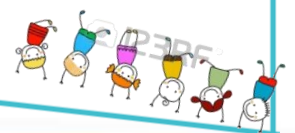

เล่มที่ 1 ย้อนอดีตกรุงเก่าอยุธยา

ข้อ	คำตอบ
1.	ค
2.	ค
3.	ง
4.	ค
5.	ง
6.	ข
7.	ง
8.	ก
9.	ง
10.	ข

เฉลยกิจกรรมที่ 1.1 การสถาปนากรุงศรีอยุธยา

1. ผู้สถาปนาอาณาจักรอยุธยา คือใคร

ตอบ. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)

2. อาณาจักรอยุธยามีทำเลที่ตั้งเหมาะสม อย่างไร

ตอบ

1. พื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ .
2. เป็นศูนย์กลางการคมนาคม
3. มีความมั่นคงทางยุทธศาสตร์

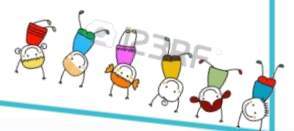
3. อาณาจักรและแคว้นใดที่อยู่ก่อนการสถาปนา อาณาจักรอยุธยา

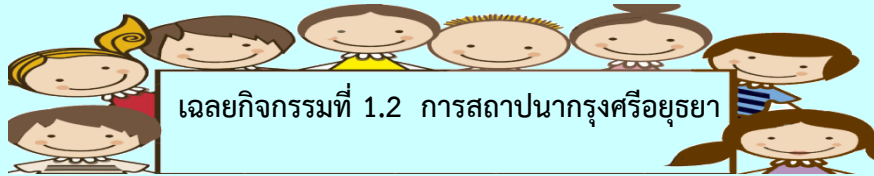
ตอบ.....อาณาจักรสุโขทัย

.....อาณาจักรล้านนา

.....แคว้นละโว้

.....แคว้นสุพรรณภูมิ

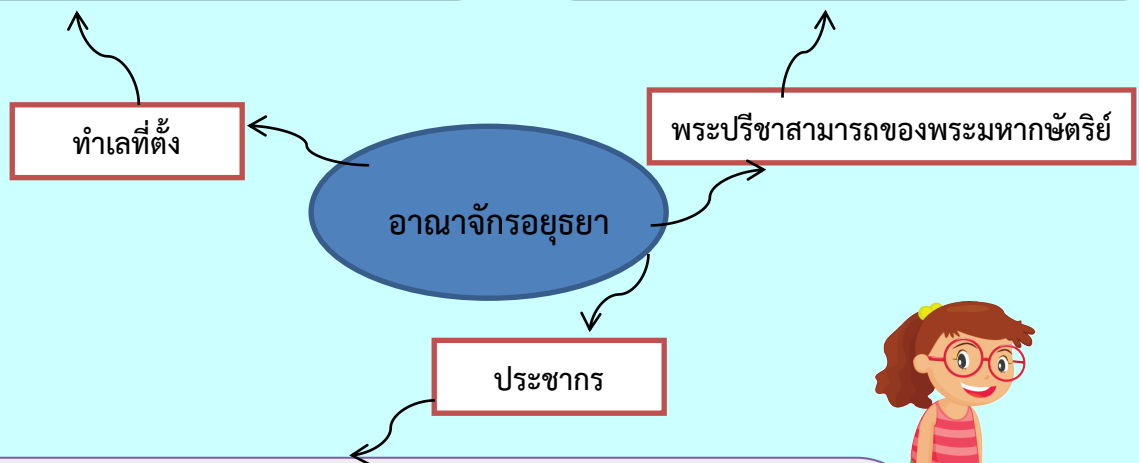
ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเข้ากลุ่มและร่วมกันวิเคราะห์ความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาลงในแผนภาพ

ผลที่เกิด

แนวคำตอบผลที่เกิดทำให้เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญ สามารถติดต่อค้าขายได้ทั้งภายในภายนอกราชอาณาจักร ช่วยป้องกันข้าศึกศัตรูได้ในช่วงฤดูน้ำหลาก.

ผลที่เกิด

แนวคำตอบผลที่เกิดพระมหากษัตริย์ทรงเป็นนักรบ นักบริหาร นักปกครองบ้านเมืองไพร่ฟ้าประชาชนก็จะเป็นสุข ร่มเย็น และรุ่งเรือง

ผลที่เกิด

แนวคำตอบ อยุธยาตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น มีฤดูร้อน ฝน และหนาว จึงมีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ทำให้มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์

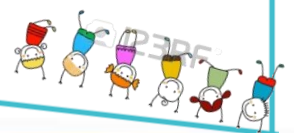
ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเข้ากลุ่มและร่วมกันอภิปรายเปรียบเทียบถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ระหว่างสมัยอยุธยากับสมัยปัจจุบันในการสร้างและพัฒนาชาติไทยให้เจริญรุ่งเรืองสืบมา

แนวคำตอบ

พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาทรงมีอำนาจสูงสุด ทรงเป็นผู้นำในทุก ๆ เรื่อง แม้กระทั่ง ทรงเป็นแม่ทัพในการออกรบกับข้าศึก ทำนุบำรุงบ้านเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ การค้า พุทธศาสนาและ ศิลปวัฒนธรรม ท่ามกลางความมีอำนาจของพระองค์ก็มีหลักธรรมที่ พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ยึดถือปฏิบัติในเรื่องการปกครองประชาชนก็คือทศพิธราชธรรม 10 ประการ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชภาระกิจมากมายแต่ก็ทรงไว้ซึ่งความดีงามตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ก็ได้ถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน จึงทำให้พระมหากษัตริย์อยุธยามีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญและความเป็นปึกแผ่นให้กับบ้านเมืองมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 417 ปี

เมื่อเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน ถึงแม้ในปัจจุบันพระมหากษัตริย์จะไม่ได้มีอำนาจเท่ากับในสมัยอยุธยา แต่พระองค์ก็ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และยังคงดูแลทุกข์สุขของประชาราษฎร์อย่างสม่ำเสมอ

เฉลยกิจกรรมที่ 1.3 การก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจงให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ชัดเจน

1. รัชสมัยพระองค์แรกของกรุงศรีอยุธยาทรงพระนามว่า

ตอบ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

2. กรุงศรีอยุธยาสถาปนาขึ้นในปี พ.ศ.

ตอบ 1893

3. กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยได้ยาวนานถึง.....417..... ปี

4. กรุงศรีอยุธยามีแม่น้ำล้อมรอบได้แก่

ตอบ. 1. แม่น้ำเจ้าพระยา

2. แม่น้ำป่าสัก

3. แม่น้ำลพบุรี

5. นามของราชธานีใหม่ คือ

ตอบ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา.....

6. การที่กรุงศรีอยุธยามีแม่น้ำไหลผ่านทำให้เกิดประโยชน์ คือ

ตอบ. 1. เหมาะแก่การเกษตรกรรม

2. เหมาะแก่การค้าขายกับต่างประเทศ

7. เพราะเหตุใดประชากรจึงอพยพจากหัวเมืองต่าง ๆ เข้ามาอาศัยบริเวณกรุงศรีอยุธยาจำนวนมาก

ตอบ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรกรรมได้ดีและการที่มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน

8. หากข้าศึกยกทัพมารุกรานกรุงศรีอยุธยาจะประสบปัญหาอย่างไรบ้าง

ตอบ 1. ในฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วมขังรอบตัวเมืองทำให้ข้าศึกยกทัพเข้ามาไม่สะดวก

2. การกักตุนเสบียงอาหารของข้าศึกทำได้ลำบาก

3. ข้าศึกต้องยกทัพข้ามแม่น้ำลำคลองซึ่งทำได้ยากลำบาก ทางอยุธยาสามารถ

เตรียมตัวต้องรับข้าศึกได้ทัน

9. เพราะเหตุใด คนไทยจึงนิยมสร้างบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ

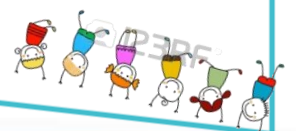
ตอบ สะดวกแก่การคมนาคมขนส่งเพราะในสมัยนั้นส่วนใหญ่ใช้การคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก

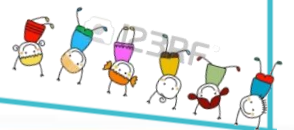
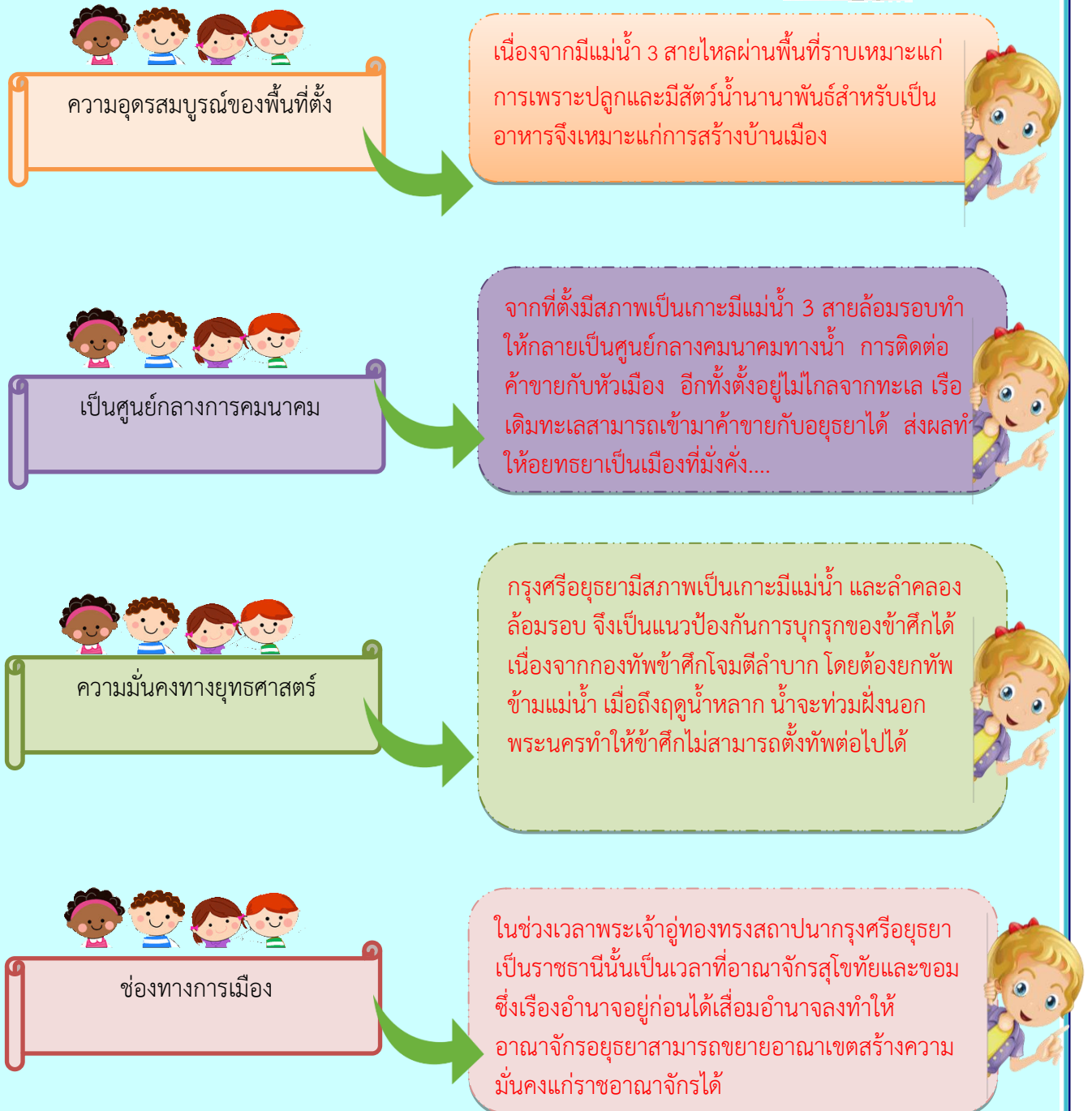
10. เพราะเหตุใดอยุธยาจึงเป็นเมืองที่มั่งคั่งร่ำรวย

ตอบ เพราะเป็นศูนย์กลางการค้าขายกับต่างชาติซึ่งมีนานาชาติเข้ามาค้าขายมากมาย ประกอบกับกรุงศรีอยุธยามีสินค้าที่ต่างชาติต้องการมากมาย

เจดีย์กิจกรรมที่ 1.4 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

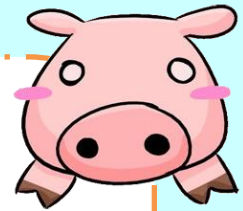

เฉลยกิจกรรมที่ 1.5 ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพความคิด แสดงปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยกิจกรรมที่ 1.6 อยุธยาเก่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2. กรุงศรีอยุธยามีความเจริญรุ่งเรืองเป็นระยะเวลากี่ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.ใด

ตอบ กรุงศรีอยุธยามีความเจริญรุ่งเรืองเป็นระยะเวลา 417 ปี

2. แม่น้ำสายสำคัญที่ล้อมรอบกรุงศรีอยุธยา ได้แก่แม่น้ำอะไรบ้าง

ตอบ แม่น้ำลพบุรี (ทิศเหนือ) แม่น้ำป่าสัก (ทิศตะวันออก) แม่น้ำเจ้าพระยา (ทิศตะวันตกและทิศใต้)

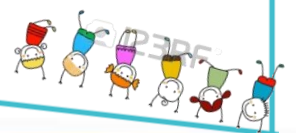
3. อาณาจักรอยุธยาเกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของแคว้นใด

ตอบ แคว้นสุพรรณภูมิ (สุพรรณบุรี) และแคว้นละโว้ (ลพบุรี)

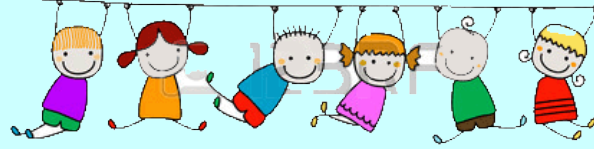
4. ชื่อเดิมของอาณาจักรอยุธยาคืออะไร

ตอบ ชื่อเดิมของอาณาจักรอยุธยา คือ อโยธยา

เฉลยกิจกรรม ที่ 2.1 ที่ตั้งอาณาจักร อยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

ลักษณะที่ตั้งของอยุธยาเป็นอย่างไร คำตอบอยู่ในตุลยพินิจของครูผู้สอน

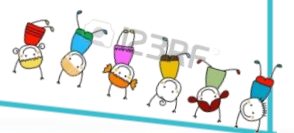
กรุงศรีอยุธยามีลักษณะเป็นเกาะ เพราะเหตุใด

1. ตั้งอยู่บนเกาะขนาดเล็กบริเวณหนองโสน
2. มีแม่น้ำสำคัญล้อมรอบเมือง ทั้ง 3 สาย คือ เจ้าพระยา ป่าสัก และลพบุรี

กำแพงเมืองของกรุงศรีอยุธยามีลักษณะอย่างไร.

มีการสร้างกำแพงล้อมรอบเลาะไปตามแม่น้ำ
ด้านหนึ่งมีป้อมที่สำคัญในแนวกำแพง
เรียกว่า ป้อมเพชร

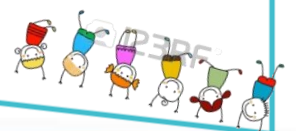

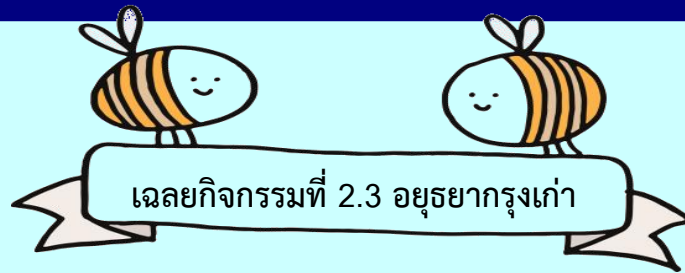
เฉลยกิจกรรมที่ 2.2 แผนที่อาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจงให้นักเรียนวาดภาพแผนที่แสดงแม่น้ำและสถานที่สำคัญ ของกรุงศรีอยุธยา
ในปลายพุทธศตวรรษที่ 20-21

คำตอบอยู่ในคลังพินิจของครูผู้สอน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

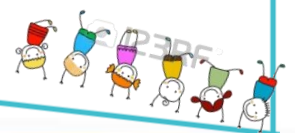
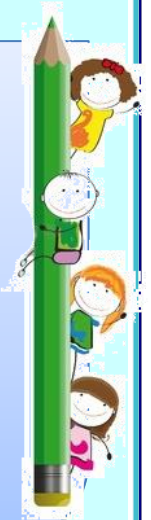

1. การตั้งรับในเมืองของอยุธยาเมื่อมีข้าศึกมาล้อม มีข้อได้เปรียบ อย่างไร

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

2. การตั้งรับในเมืองของอยุธยาเมื่อมีข้าศึกมาล้อม มีข้อเสียเปรียบ อย่างไร

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยกิจกรรมที่ 3.1 ทศพิธราชธรรมของกษัตริย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. ทศพิธราชธรรม หมายถึงอะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง

ทศพิธราชธรรม เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครอง มี 10 ประการ คือ การให้ ความประพฤติดี การ
บริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความทรงเดช ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน
ความอดทน และความไม่คลาถธรรม

2. พระมหากษัตริย์จะอยู่ในฐานะสมมติเทพ หมายความว่าอย่างไร

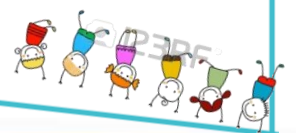
คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพความคิด เพื่อแสดงราชวงศ์และรายนามของ
พระมหากษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

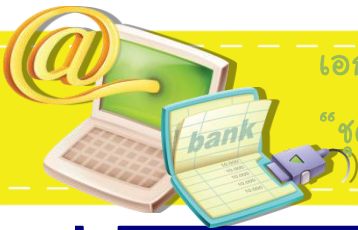
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอักษรที่อยู่หน้าชื่อของราชวงศ์ไปใส่ในช่องว่าง ให้ตรงกับชื่อของพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาให้ถูกต้อง

- ก. ราชวงศ์อู่ทอง
- ข. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
- ค. ราชวงศ์สุโขทัย
- ง. ราชวงศ์ปราสาททอง
- จ. ราชวงศ์พหลพลวง

1. ☐ ก สมเด็จพระรามาธิบดีราช
2. ☐ จ สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง
3. ☐ ง สมเด็จพระศรีสุธรรมราชา
4. ☐ ข สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
5. ☐ ข สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 4 (หน่อพุทธางกูร)
6. ☐ ค สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
7. ☐ จ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
8. ☐ ก สมเด็จพระรามาธิบดี
9. ☐ ข สมเด็จพระยอดฟ้า หรือพระแก้วฟ้า
10. ☐ ง สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

เฉลยกิจกรรมที่ 3.4 พระเจ้าอู่ทองกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ชัดเจน

1. พระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานีขึ้น เมื่อใด

ตอบ ทรงสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อปี พ.ศ.1893 ปีชาล โทศก ฦ วันศุกร์ เดือนห้าเพลาสามนาฬิกา เก้าบาท (สามนาฬิกา ห้าสิบสี่นาที)

2. เพราะเหตุใดพระเจ้าอู่ทองจึงเลือกตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ตอบ เพราะมีชัยภูมิที่เอื้ออำนวยทั้งในด้านความมั่นคง ปลอดภัยจากข้าศึกและความอยู่ดีกินดีของประชาชน คือตั้งอยู่บนดินดอนสามเหลี่ยมที่มีแม่น้ำล้อมรอบ ตัวเมืองมีลักษณะเป็นเกาะ สะดวกในการป้องกันตัวเมืองจากผู้เข้ามารุกราน และพื้นที่เหมาะแก่การเกษตรกรรม อีกทั้งเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการคมนาคมอีกด้วย

3. กรุงศรีอยุธยาประกอบด้วยแม่น้ำล้อมรอบได้แก่แม่น้ำใดบ้าง

ตอบ ประกอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลพบุรี

4. เหตุผลที่ทำให้อยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้าคืออะไร

ตอบ เนื่องจากอยุธยามีแม่น้ำสามสายไหลผ่านล้อมรอบ สามารถควบคุมเส้นทางคมนาคมทางน้ำของบรรดาบ้านเมืองที่อยู่เหนือขึ้นไปที่จะออกสู่ทะเล อีกทั้งที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากทะเล และมีสินค้าที่ต่างชาติต้องการมากมายเช่น เครื่องเทศ ของป่าต่าง ๆ ทำให้อยุธยากลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

5. ในสมัยพระเจ้าอู่ทอง พระองค์ได้เจริญสัมพันธไมตรีกับชาติใดบ้าง

ตอบ จีน อินเดีย เปอร์เซีย ลังกา ขวา มลายูและญวน

6. สงครามครั้งแรกของกรุงศรีอยุธยา คือ

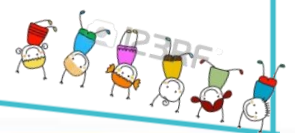
ตอบ การยกทัพไปตีนครธม ราชธานีของขอมได้สำเร็จ

7. ชาติที่อยุธยาทำสงครามเพื่อขยายอาณาเขต คือ

ตอบ ขอมและสุโขทัย

8. พระเจ้าอู่ทองทรงมีพระนามอีกพระนามว่า

ตอบ สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรบรมพิตร พระเจ้าอยู่หัว กรุงเทพมหานครบรรพบุรุษราชวงศ์ อยุธยา ฯ (สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1)

เฉลยกิจกรรมที่ 4.1 การขยายอาณาจักร

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

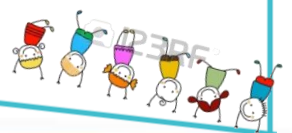
1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึง ข้อดี ของการขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึง ผลเสีย ของการขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

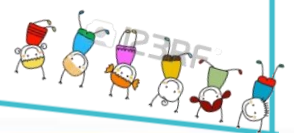

เฉลยกิจกรรมที่ 4.2 อาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพแสดงอาณาเขตของอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยกิจกรรมที่ 4.3 การขยายอาณาเขต

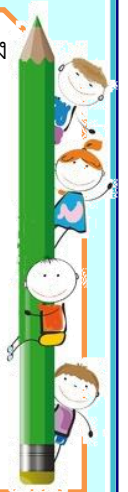

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าพระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาทรงดาเนินการอย่างไรบ้าง ในการสร้างความมั่นคงให้กับอาณาจักรอยุธยา

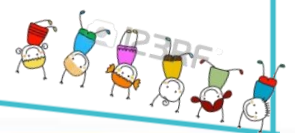
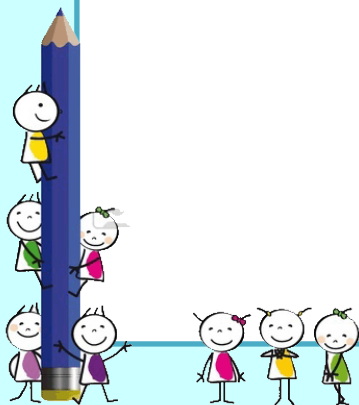
ตอบ

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

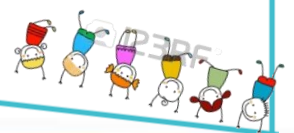
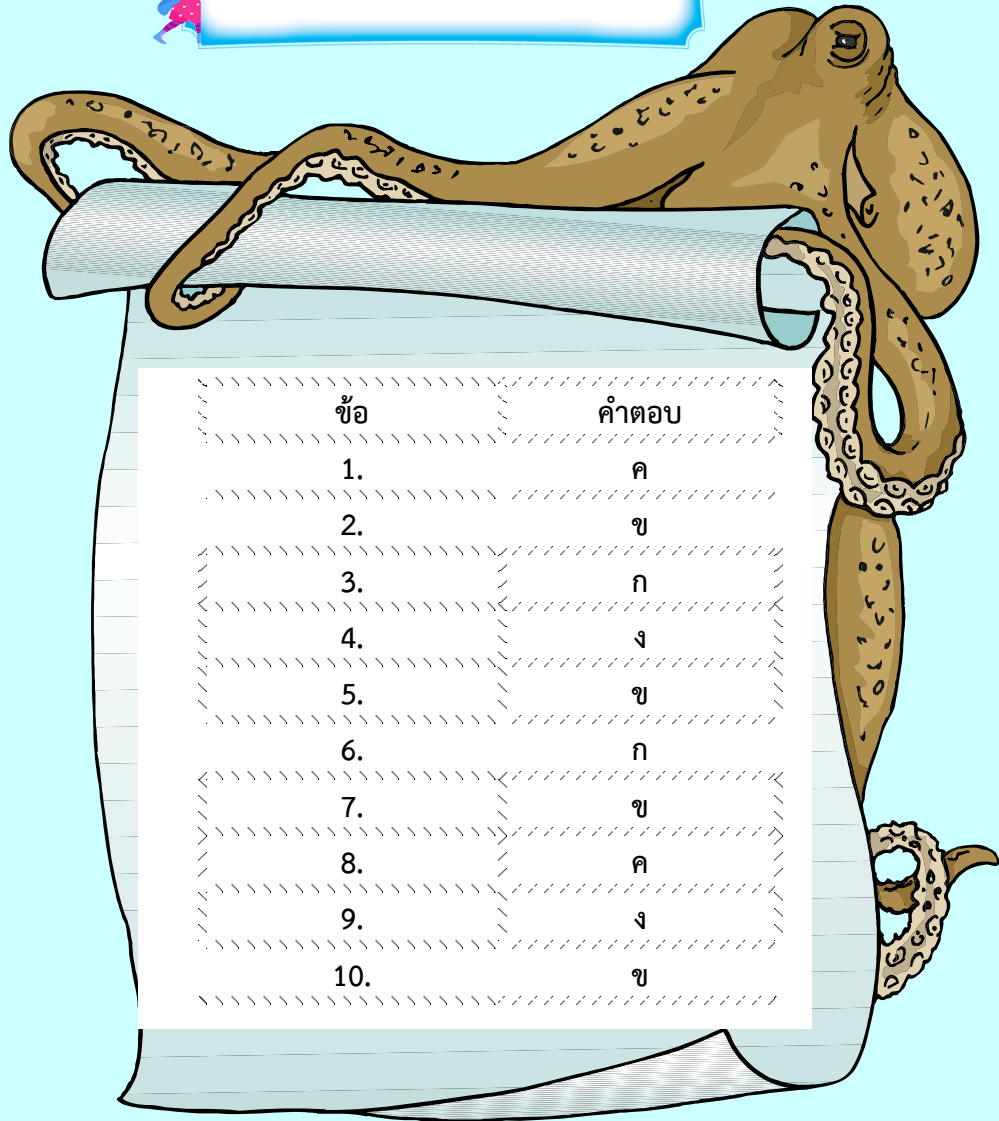
นักเรียนมีความคิดเห็นว่า สภาพที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยามีความสัมพันธ์อย่างไรกับการขยายอำนาจของอาณาจักรอยุธยา

คำตอบอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน

“ชุดรำลึกประวัติศาสตร์ตามรอยกรุงศรีอยุธยาและธนบุรี”

รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 รหัสวิชา ส22104 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรม กลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบไปด้วยเอกสารประกอบการเรียน จำนวน 8 เล่ม ดังนี้

